

Viajora!!

26

enllaç

Any 7
Volum III
Primavera del 1990

ENLLAÇ som una associació cultural amb més de 17 anys de vida i que ens plantegem els objectius següents:

1er)- Proposar i impulsar la relació entre col·lectius i sectors socials que malden per un canvi sociocultural (de mentalitat, econòmic, polític,...) que faci avançar en l'alliberament de les persones i dels pobles, basada en l'intercanvi d'informació, el debat ideològic i l'ajut mutu en accions concretes.

2on)- Promoure i potenciar un procés educacional entre la gent culturalment activa, per tal d'adquirir una visió global de la realitat i dels canvis de volem dur a terme.

3er)- Potenciar i difondre la presència ideològica tant a nivell nacional com internacional que, a modus de catalitzador d'idees alienes i pròpies, en faci augmentar la velocitat de distribució.

Com podeu observar, **VIA FORA!** és un recurs essencial dins del nostre projecte. A més, disposem d'una casa construïda en camps de treball internacionals (**el Centre Permanent de Cultura Popular del Turó dels Pujols**, comarca de l'Alt Penedès) i que està configurat com a centre de documentació i de treball. Com a centre de documentació, consta d'una biblioteca especialitzada en cultura popular i dinamització cultural, i d'una hemeroteca amb revistes nacionals, estatals i internacionals, especialitzades en moviments alternatius. Com a centre de treball, organitzem i acollim trobades de gent culturalment activa que permetin la reflexió, la discussió, l'intercanvi d'experiències i l'elaboració de projectes d'acció, encaminades totes a dinamitzar el nostre entorn i a trobar camins d'alliberament personal i col·lectiu.

ENLLAÇ is a cultural association which has been existing for over 17 years. Our main objectives are the following:

1st)- To propose and put forward a relationship between the organised groups and the social sectors that struggle for a social-cultural change (in mentality, in economy, in politics,...) thus allowing an advance in the liberation of individuals and peoples; this is based on exchange of information, ideological debates and mutual help in specific actions.

2nd)- To promote and strengthen an educational process among culturally active people, so that a general view of reality and of the changes we wish to attain may be reached.

3rd)- To strengthen and spread out an ideological presence -at a national level as well as at an international level- that, by giving a boost to both our own ideas and those of others, may increase distribution of these ideas.

As you can see, **VIA FORA!** is an essential resort within our project. Furthermore, we have a house built by international work camps (**the Popular Culture Permanent Centre**, at Turó dels Pujols, in the Alt Penedès county), which is established as a document and work centre. As a document centre, it consists of a library specialised in popular culture and cultural dynamics, and a review library with national, state and international reviews and magazines specialised in alternative movements. As a work centre, we organize and host meetings of culturally active people, thus allowing meditation, discussion, exchange of experiences and the preparation of action projects, all directed to urge the awareness of the people surrounding us, and to the encounter of methods of individual and group liberation.

ENLLAÇ estas kultura asocio kiu fondiĝis antaŭ 17 jaroj kun jenaj celoj:

1e)- Proponi kaj akceli la rilatojn inter sociaj kolektivoj kaj sektoroj kiuj strebas por socikultura ŝanĝo (mensa, ekonomia, politika,...) kiu antaŭeniru por la liberigo de la homoj kaj de la popoloj, surbaze de informdaŭŝanĝo, ideologia debato kaj reciproka helpo en konkretaj egadoj.

2e)- Promocii kaj potencigi edukajn procezojn inter la homoj kulture aktivaj, laŭcele akiri totalan komprenon de la realo kaj de la sangoj kiujn ni celas.

3e)- Potencigi kaj disvastigi la ideologian intereson ja nacia kaj internacia niveloj kiu, kvazaŭ katalizilo de propraj kaj aliulaj ideoj, pligrandigu ĝian distribuan rapidecon.

Kiel konstateble, **VIA FORA!** estas esenca rimedo en nia projekto. Krome, ni posedas domon, kiun konstruis internaciaj laborbrigadoj (**la Konstanta Centro de Popolara Kulturo en el Turó dels Pujols** ĉe la komarko Alt Penedès) kiu utilas kiel centro de dokumentaro kaj laboro. Kiel dokumentejo, ĝi havas specialigitan bibliotekon pri populara kulturo kaj kultura aktivigo kaj de revueteko kun revuoj enlandaj, ŝtataj kaj internaciaj specialigitaj pri altrenativaj movadoj. Kiel laborcentro ni organizas renkontiĝojn de homoj kulture aktivaj kiuj permesu la pripensadon, la diskutadon, la interŝanĝon de spertoj kaj la prilaboradon de agadprojektoj, ĉiuj celantaj aktivigi nian ĉirkaŭaĵon kaj trovi vojojn de persona kaj kolektiva liberigo.

Entre les publicacions periòdiques, és tradicional que l'article editorial comenti fets d'actualitat més o menys afins a l'especialitat de cadascuna, o bé que, a partir d'una notícia d'àmbit general, desenvolupi un raonament tendenciós i, sovint, moralista. A VIA FORA!, tot i amb el condicionant de la trimestralitat, hem intentat mantenir aquest costum, i és així com, a més de desfilar-hi alguns fets clau de l'àmbit socio-cultural i del nostre país en general, els editorials han servit de plataforma de difusió de reflexions, manifestos i consignes que reflecteixen el que podríem anomenar ideologia d'ENLLAÇ.

Per al present editorial, el tema que hem triat ha estat la visita a Catalunya de l'hereu Borbó, visita que s'ha convertit en un dels fets més noticiables dels últims mesos. Els motius -els recordem- d'aquest rebombori periodístic han estat bàsicament el rebuig (a) a la presència del President de la Generalitat per part d'uns sectors de la Conca de Barberà i (b) a la presència del presumpte *Felipe VI* per part d'uns sectors de la societat catalana. Al respecte, cal adonar-se de què, curiosament, els sectors protagonistes de (a) i de (b) no coincideixen. Es més: en el cas del conflicte de Montblanc podem abservar com un greuge actual i local predomina, fins al punt d'anul·lar-lo, sobre un altre d'històric i general a tot Catalunya. Es blasma una política d'abocats i alhora s'aplaudeix una monarquia estrangera.

I què podem dir de tot això que no s'hagi dir ja? Criticar el model de desenvolupament que potencia el Pla d'abocats? Mostrar la nostra indignació per la presència entre nosaltres del símbol de la permanència borbònica i del domini espanyol?

Tot això i més. Perquè, certament, l'agressió al territori i als seus habitants que, indirectament i a curt termini, poden generar els abocats en els emplaçaments previstos, transcendeix en molt l'argument escoltat aquestes últimes setmanes segons el qual "no ens han consultat". No pot quedar-se tot plegat en un tema de protagonismes.

Però ara volem remarcar especialment el segon aspecte, ja que és important i saludable que, per segon cop en pocs mesos -recordem els "fets de l'estadi"-, uns sectors (massa pocs, de moment) de la societat catalana manifestin públicament i sense embuts llur rebuig a una monarquia no només com a model d'organització d'un estat, sinó també com a símbol de l'essència d'aquest mateix estat. Enfront la pretesa "intocabilitat" de la institució, manifestacions d'aquesta mena poden anar generant la reflexió i el debat al voltant del tema i, com a conseqüència, fer caure el vels que li protegeixen les vergonyes. La por i el respecte basat en aquesta han de seguir el mateix camí. Per a quan la propera oportunitat?

VENTS "NACIONALS" DE L'EST

Aureli Argemí

A aquesta banda d'Europa, la nostra, sentim molts aplaudiments de simpatia envers els accelerats processos de caràcter nacional -per entendre'ns, em refereixo als de caràcter nacionalitari o propi de les nacions sense Estat- de l'Europa de l'Est. L'alegria, però, és sovint aparent. La veiem transformada en cares llargues si preguntem als polítics propers què aporten o podrien aportar aquells esdeveniments a l'Europa dita Occidental. Alguns reaccionen indignats per la pregunta i la tallen amb l'afirmació gratuïta que situacions com, per exemple, les de Lituània, Letònia i Estònia no tenen res a veure amb les nostres. Voler-les comparar ens portaria a rebaixar plantejaments perquè, diuen, "nosaltres vivim millor". Altres intenten donar més raons per demostrar les distàncies que ens separen. Un Felipe González, des de les altures de les esferes estatals, es declara partidari del dret a l'autodeterminació d'uns pobles europeus... llunyans i, a continuació, gairebé sense respirar, s'afanya a sentenciar que aquest dret ja no és aplicable a pobles europeus "democratitzats", com són els pobles català i basc. O sigui que allò considerat òptim per a uns, des d'una posició de "coherència

progressista", no ho és per a altres, no té cabuda en la nostra Europa mediterrània i atlàntica.

Resulten, si més no, estranys aquests paral·lelismes, per negatiu, que s'apressen a establir tants Felipe Gonzalez que ens envolten. Ens fan pensar en aquell famós proverbi llatí que podríem traduir en "resposta no demanada, confirmació del contrari". Efectivament, amb la puntualització no sol·licitada es tira terra sobre unes evidències que, gràcies als vents nacionals de l'Est, han tornat a posar al descobert profundes contradiccions existents dintre del conjunt d'Europa. Els desmentiments proven que, més enllà de les circumstàncies, les situacions objectives de les nacions sense Estat occidentals i orientals d'Europa s'assemblen com un ou a un altre ou. Amb la diferència que, avui, les de l'Est han pres el protagonisme de portar endavant iniciatives que ens interpel·len o acusen. Positivament, constructivament.

Entre aquestes iniciatives destaquen les que han comportat un trencament amb la pràctica internacional (o millor, interestatal) d'interpretar reductivament el primer dret dels pobles, el dret a l'autodeterminació. És

prou sabut que hi ha l'acord, entre els qui governen el món, de limitar l'abast del dret de tots els pobles a l'autodeterminació als pobles de l'anomenat Tercer Món. Ara, amb la reivindicació de l'exercici del mateix dret, els pobles europeus de l'Est l'alliberen del segrest en què es trobava. El dret a l'autodeterminació torna a estar damunt la taula europea. Amb implicacions prou importants. Un dels missatges és que, independentment de les etiquetes de pobles democratzats o no, la democràcia a Europa només serà veritable i verificable si a tots els pobles se'ls reconeix la potestat d'aplicar-se constantment aquest dret. No es tracta d'afirmar que alguns ja l'han exercit (en el passat) sinó d'obrir vies per tal que tots el puguin exercir cada instant. És un dret que no prescriu i que s'omple de contingut precisament quan un o uns pobles l'invoquen per a progressar en l'aprofundiment de la convivència i la solidaritat, de la democràcia en una paraula. (Per cert, ¿no l'han invocat també els pobles català i basc, fins i tot en el terreny parlamentari, com un dret encara a exercir?).

Una altra de les aportacions dels vents nacionals de l'Est la trobem en l'escac i mat a la ideologia que pretén catalogar els pobles en dues categories, la "superior" (la de poble igual a l'Estat detentor de tots els drets) i la "inferior" (la dels pobles destinats a ser engolits i minoritzats per l'Estat). En pronunciar-se "unilateralment" per la independència o per la sobirania, ja són alguns pobles soviètics que posen en evidència la fal·làcia i l'artificialitat del "poble soviètic", versió local del poble identificat amb les fronteres estatals, de poble "superior". Nacions sense Estat s'han decidit, a través d'una política coratjosa i sense embuts, a fer caure un mite difós en el conjunt d'Europa i més enllà del nostre continent. Han denunciat la impossibilitat de coexistència justa i igualitària entre pobles trets de la mànega amb pobles reals minimitzats; han qüestionat uns muntatges que, en magnificar els pobles-estat, impedeixen progressar, dins del terreny democràtic, tots els pobles.

D'aquí una conseqüència lògica: les solu-

cions donades a certs pobles reals de caire autònom o semblant es confirmen com a formes per camuflar descentralitzacions estatals i, en definitiva, per a potenciar el principi, contestat, de poble superior. Els vents nacionals de l'Est ens duen, doncs, una lliçó, llargament apresada, sobre la inviolabilitat democràtica d'unes solucions que exigeixen submissió i, per tant, que s'oposen als principis democràtics més elementals.

Finalment, amb les actituds preses per les nacions sense Estat d'Europa oriental se'ns obren portes al projecte de construir la "casa comuna europea", un projecte encara molt per definir i que espera propostes innovadores. En aquest sentit, el repte que significa el moviment nacionalitari de l'Est invita a fonamentar la "casa comuna europea" en l'exercici i desenvolupament lliure dels drets individuals i col·lectius dels pobles i no en la fal·lacia de convertir Europa en un supermercat.

L'argument citat per a no establir comparacions entre els pobles de l'Est i de l'Oest europeus -"perquè nosaltres vivim millor"- es contraposa amb l'argument que volen demostrar-nos les nacions europees orientals: "nosaltres, abans de tot, intentem estar millor per a conèixer més dignament". D'això, més que comparacions en podríem dir lliçons a aprendre per a comparar-nos-hi. No?.

Aureli Argemí. Secretari General del CIEMEN.

EL CENTRE D'ESTUDIS DE LA NATURA DEL BARCELONÈS NORD

Històricament el fenomen associatiu a Catalunya ha estat un fet molt important. L'acció socio-cultural des de la iniciativa privada ha esdevingut cabdal pel redreçament de la nostra comunitat nacional, suplint la majoria de vegades aspectes que en un país "normalitzat" hauria de fer l'administració, tot i que molts de nosaltres ens sentim profundament orgullosos d'aquesta trajectòria històrica, ja que ens ha permès d'aprofundir en tota una sèrie de valors i d'aspectes socials que no s'haurien desenvolupat dins d'una dinàmica diguem-ne "normal/burocratitzada".

El Centre d'Estudis de la Natura és un exemple del que acabem de dir. Desenvolupat en una zona de forta immigració -Santa Coloma de Gramenet- (amb tot el que això suposa), el seu naixement i la seva pràctica social estan estretament relacionades a la trajectòria històrica de l'excursionisme a Catalunya, tan important a finals de segle passat i durant l'actual. Dinàmica social vista des d'una perspectiva global, de coneixement del país i com a eina d'identificació personal i col·lectiva.

Com sol passar en aquests tipus d'iniciatives, hi ha una manifesta incomprensió per part dels poders públics, expressada en la manca de recolzament i d'ajut. Però en això estan i estem des de fa força anys els qui defensem amb la nostra actitud quotidiana una altra manera de treballar i de fer coses.

Historically, the associative phenomenon in Catalonia has been a quite important fact. Socio-cultural action from private initiative has become a main point for the management of our national community, replacing aspects which, in most cases within a "normalized" country, should have been carried out by the Administration. Nevertheless, many of us feel extremely proud of this historical path because it has allowed us to get deeper into a series of values and social aspects which could not have developed within a, let's say, "normal/bureaucratic" dynamic.

The Nature Study Centre is an example of what we have just said. Developed in an area of strong immigration -Santa Coloma de Gramenet- (With everything this implies), its beginning and its social practice are closely related to the historical background of Hiking in Catalonia, so important at the end of the last century as it is now. It represents a social dynamic seen from an overall perspective of knowledge of the country and as a tool of individual and collective identification.

As it normally happens in this type of initiatives, there is a clear misunderstanding on behalf of the official authorities, expressed by lack of support and help. But this is why so many of us have been defending, for so many years and with our daily attitude, a different way of working and doing things.

Historie la asocia fenomeno en Katalunio estis fakto tre grava. La agado socikultura ekde la privata iniciatemo estis nepra por la resiarigo de nia nacia komunumo, anstataŭante multfoje tiujn aspektojn kiujn en "normigita" lando devus fari la administracio, malgraŭ tio ke le plejmulto el ni ege fieras pri tiu ĉi historia evoluo, kiu permesis al ni enprofundiĝi en plurajn valorojn kaj sociajn aspektojn, kiuj ne estus evoluintaj laŭ ritmo, ni diru "normala/burokrata". La Studa Centro pri la Naturo estas ekzemplo pri tio ĵus dirita. Evoluigita en loko kun forta enmigro -Santa Coloma de Gramenet- (kun ĝiaj implicoj), ĝia naskiĝo kaj ĝia socia uzo estas intime legitaj al la historia avoluo de la ekskursaj kluboj en Katalunio, tiom grava ĉe la fino de la pasinta jarcento kaj dum la nuna. Socia evoluo rigardata el totala perspektivo pri la kono de la lando kaj kiel persona kaj kolektiva identiĝilo.

Kiel okazas en tiaj iniciatoj, ekzistas klara malkompreno fare de la publikaj instancoj, kiu manifestiĝas pro manko de subteno kaj helpo. Tiel troviĝas ili kaj ni, kiuj de antaŭ multaj jaroj defendas per nia ĉiutaga sinteno tute alian laborformon kaj agmanieron.

La creació d'una societat de Ciències Naturals a Santa Coloma de Gramenet, respongué, en el seu moment, a la necessitat de dotar a la nostra localitat d'un organisme que agrupés un cert nombre de persones interessades en la recerca i els estudis del medi natural. Aquesta associació va disposar, des del primer moment, d'un dipòsit utilitzable en matèria bibliogràfica, d'alguns milers de volums i de publicacions tècniques sobre els temes de l'Home i de la Naturalesa, així com un importantíssim fons de material per a la consulta.

La principal preocupació va ser la de dotar a l'entitat d'una publicació on es pogués difondre el resultat de les recerques i activitats realitzades per cada grup de treball; tot procurant que uns materials nous o unes dades inèdites poguessin ésser conegudes i aprofitades pels centres d'estudis pertinents. Les tasques, gairebé sempre realitzades per afeccionats, han anat adquirint un reconeixement en els més importants medis científics del país, com ho demostren els intercanvis de publicacions que actualment superen ja el centenar.

De fet, creiem que el Centre d'Estudis de la Natura realitza una tasca social important, al menys a nivell local, com ha estat la de:

- Crear una Escola de Naturalistes, a partir d'unes persones que en el seu moment no han tingut l'oportunitat d'obtenir la preparació necessària en aquesta disciplina.
- Col·laborar amb les institucions acadèmiques del nostre país oferint unes dades, que no per ser humils són menys interessants pels estudis de conjunt.

- Desenvolupar el treball voluntari, la gestió en les activitats internes i la responsabilitat en la forma d'actuar.

- Manifestar un ple recolzament a les activitats i entitats ecologistes del país, practicant en els nostres actes una ètica sempre de caràcter proteccionista.

- Mantenir un clima intern d'apoliticisme, que uneixi els nostres criteris vers la tasca comuna d'estudiar i protegir la Natura.

- Ajudar a la creació o al desenvolupament d'entitats afins, mitjançant la col·laboració amb tots els aspectes possibles.

- Extendre la cultura catalana en tots els àmbits, com una realitat positiva de cara a l'exterior.

La nostra autonomia vers els estaments polítics no ens fa insensibles a les modernes corrents renovadores que puguin crear una atmòsfera més favorable al gènere humà, amb ple respecte a la Naturalesa.

Antecedents

Els orígens de les Ciències Naturals a Santa Coloma s'inicien en els anys 1952-53. En aquesta època es va formar dins de la Secció d'Estudis del Centre Excursionista Puig Castellar, una certa inclinació per part d'alguns de nosaltres que hi estavem integrats (J. Vicente, J. Vaello i J.L. Bayarre), vers les Ciències Naturals, formant-se la primitiva col·lecció d'aquets materials en unes vitrines de la citada entitat; complementant-se també amb una part bibliogràfica d'aquesta temàtica. En els anys 1955-57 es feren notables treballs a Santa Coloma, com foren, una formació terciària marina amb fòssils i un jaciment de plantes totalment inèdits a la localitat; també les treballs d'uns importants afloraments de plantes fòssils a Montjuïc i al Turó de Montgat; i d'altres jaciments a Cerdanyola o els del subsòl de Barcelona (Horta i fàbrica DAM). Els resultats de les sortides de camp i dels treballs realitzats eren publicats en un butlletí d'estudis, conjuntament amb les recerques arqueològiques en les quals també hi participavem. Aquesta conjunció de treballs va donar com a resultat que, l'efectuar un estudi sobre el Quaternari en el límit de Santa Coloma-Badalona, es descobrí el més important poblat neolític del Barcelonès.

Un altre aspecte de les Ciències Naturals eren les excursions dels grups infantil i juvenil on, a més de fer jocs, esport i civisme, s'estudiava la Natura, fent-se col·leccions de fòssils, minerals, roques i plantes, que anualment es presentaven en concurs, en una exposició on hi eren convidats els pares dels nois i noies en una sortida-aplec. Nosaltres fòrem dels pioners que en l'època de la dictadura practicàvem la coeducació. Aquestes activitats van durar més de 25 anys, succeint-se diverses generacions de joves. Alguns dels membres del Centre d'Estudis de la Natura han estat formats en aquelles sortides memorables.

Des del 1964, el Centre Excursionista Puig Castellar va fer la proposta a l'Administració Local de la creació d'un museu, amb el material arqueològic procedent del poblat ibèric de Puig Castellar i el d'altres estacions locals menys importants. El 1974 es va aconseguir la instal·lació d'un museu provisional en uns baixos d'una casa de pisos. El van integrar dos importants fons de material: el dipòsit arqueològic del C. E. Puig Castellar i la Col·lecció Castells de Ciències Naturals. El museu va funcionar durant 12 anys, amb una marginació poc menys que total per part de l'Ajuntament, tant en el període del franquisme com en el de la democràcia; això va fer que el Museu Municipal es desenvolupés sempre d'una forma autogestionària. El Museu Municipal Puig Castellar, va ser elogiat per molts professionals de les universitats de Barcelona i de Bellaterra, i també dels membres de l'Institut de Ciències de l'Ensenyament, que el van considerar un dels més didàctics de Catalunya. La quantitat de visitants i escolars anava sempre en augment; des de les 1.400 visites del primer any (en aquesta època només estava obert els dissabtes a la tarda i els diumenges al matí), fins les 14.500 persones registrades el darrer. Es realitzaren un total de 42 exposicions, 20 conferències, 7 cursets, 2 fires del llibre; es publicaren més de 50 treballs en els diferents butlletins; es va deixar una biblioteca tècnica amb més de 4.000 publicacions; a més d'un important fons de mapes a la Secció de Cartografia. Tot això hauria estat normal si haguéssim rebut algun ajut, però rarament van entrar per part de l'Adminis-

tració unes migrades pessetes per organitzar un curset o per la compra de material o llibres. Les Ciències Naturals que dominaven el conjunt museístic, desenvolupaven una gran activitat: es va fer un inventari de minerals de Santa Coloma, un de les zoocecidies, un dels rèptils i batracis; es va publicar un itinerari escolar, un catàleg pel Museu i encara va quedar pendent un estudi sobre coleòpters i un altre sobre cargols terrestres de la localitat.

Creació del Centre d'Estudis de la Natura.

L'acabament de les obres de restauració de la Torre Balldovina, que es composà inicialment d'una torrassa d'aguait dels segles X-XI i d'un edifici que l'envolta del segle XVIII, va servir d'ubicació al nou Museu de la Ciutat. No cal dir que aquest Museu, havia de constituir el més important exponent de la política cultural de l'Ajuntament, definint-se com a Museu d'Història pel qual havia estat dissenyat. No cal dir que les Ciències Naturals, la *Ventafores* de sempre, van romandre excaixonades en espera de temps millors.

Els components de l'antic equip del Museu ens trobaren desplaçats i sense el mitjà de difusió que havíem tingut sempre: el butlletí pel nostres treballs. De manera que es va formar el Centre d'Estudis de la Natura (1955), en una antiga vivenda que els hi fou deixada pel propietari, membre també de mateix Centre, amb llur biblioteca científica i dipòsit de material; utilitzables pels socis de la nostra societat amb el compromís que als deu anys de la fundació, els objectes i llibres passarien a ser propietat de l'entitat, sempre que aquesta s'hagués consolidat fins a tenir vida pròpia. Amb aquestes perspectives l'entitat va ésser legalitzada.

Des de la fundació, el Centre d'Estudis de la Natura ha passat moments d'eufòria i també de crisi, que feren trontollar la continuïtat d'aquesta associació d'Història Natural. Malgrat l'escissió d'alguns socis, en moments ja allunyats, el Centre d'Estudis va anar recuperant, sense deixar de publicar cap any el seu butlletí de recerca, tots els treballs realitzats des del 1955 fins ara amb un volum extra inclòs i un altre en

preparació, a més del Full Informatiu trimestral pels socis.

Durant el seu quinquenni d'existència, el Centre d'Estudis ha organitzat conferències divulgatives i d'introducció a les Ciències Naturals; la gent nostra ha participat en l'orientació de seminaris de geologia local per a mestres o ha fet de monitor a les escoles que visiten el poblat ibèric; s'ha incrementat extraordinàriament la seva Biblioteca amb noves adquisicions, donatius i intercanvis de publicacions, sobrepassant ja el nombre de 5.000; però, sobretot, el Centre d'Estudis s'ha manifestat diverses vegades en contra dels atemptats ecològics, com ho ha estat en promoure la protecció dels estanys de "la Ricarda" i "el Remolar" del delta del Llobregat. Per a mantenir la integritat de les maresmes de Baldaio a la Corunya. En contra de la destrucció de la Font de Sant Quintí d'Odén. Solidaritzant-nos també en la denúncia per l'atemptat ecològic que podria representar la perforació del túnel de Bianya, etc...

Problemes de supervivència.

El fet de trobar-se el local del Centre d'Estudis en un barri perifèric, entre Santa Coloma i Badalona, amb un alt índex de marginalitat i delinqüència, que propiciaren

assalts reiterats a les vivendes veïnes, ens induïren a fer la proposta a les autoritats locals amb garantides possibilitats d'èxit i que consistien en unificar el material d'Història Natural dipositat per nosaltres al Museu i els efectius de la nostra entitat per crear un important Museu d'Història Natural de Santa Coloma, regit, naturalment, pel Centre d'Estudis de la Natura. L'Ajuntament, que manté un criteri elitista i de menyspreu de cara als efeccionats, malgrat ésser aquests els que han reunit i estudiat els materials dels quals disposen, van passar olímpicament de nosaltres sense dignar-se a donar-nos cap resposta (1987).

Un any després, en ser abandonada la casa veïna del nostre local social, per haver estat assaltat i destruït el seu interior, ens personarem a la "casa del poble" per fer-los una nova proposta de caràcter d'urgència: el propietari del local del Centre d'Estudis, oferia a l'Ajuntament la casa i terreny d'uns 120 metres quadrats a canvi d'uns baixos en el barri cèntric; que passaria a ser automàticament patrimoni cultural de Santa Coloma a càrrec del Centre d'Estudis. Nosaltres, com a entitat legal i autònoma, només demanàvem un tracte semblant al que l'Ajuntament donava a qualsevol casal de barri o a una de les 15 entitats folklori-

cada terra fa sa guerra

ques afincades a Santa Coloma. Però la proposta va ésser denegada de nou. Comprehenguerem que seguia la mateixa discriminació de sempre vers el nostre equip. L'Ajuntament ens oferia com a única alternativa una solució arbitrària: que portéssim els objectes a la Torre Balldovina, on hi restava emmagatzemat, ja d'anys, el material que formava la part expositiva de l'anterior museu. No teníem més solució si volíem salvar els fons de la nostra entitat. Disposats encara a perdre-ho tot davant del blocatge de l'Ajuntament, nosaltres ferem una contraproposta: que si no es dignificaven els materials de Naturals que restaven arraconats al Museu i no es muntava per ells una sala expositiva, no portariem els altres. L'Ajuntament va accedir, però desplaçant la situació de la Sala de Naturals a l'indret menys indicat de l'edifici. Es va assegurar que al Museu hi tindriem un lloc per a treballar i que ens ajudarien al finançament de la publicació nostra. Començarem a portar llibres per a la Biblioteca; col·laborarem amb articles per a la seva revista; els hi proporcionarem adreces pels intercanvis de publicacions. Però de tot això només en resultava un fet: que el Centre d'Estudis ja no podia obrar com una entitat autònoma, sinó que erem uns rellogats dependents, en tot moment, de les directrius del Museu.

Tenim la convicció que al Museu no hi prosperaran mai les Ciències Naturals, almenys com nosaltres voldríem, convertint-se el Museu en un dipòsit inútil de material i de llibres, ja que el funcionariat pertany totalment al sector històric i la part de Naturals és un objectiu alié a la seva trajectòria; a més el nostre voluntarisme es converteix en ingenuïtat davant de tanta gent que cobra pel seu treball. Així és que hem conservat -no sabem fins quan- gran part dels nostres fons a l'antic local, adoptant vers el Museu una postura ambivalent: el d'una col·laboració activa en el grau que ells mantinguin les seves promeses.

El futur del Centre d'Estudis de la Natura.

La nostra vella aspiració de crear un Museu d'Història Natural a Santa Coloma de Gramenet, apte per a complir amb les ne-

cessitats pedagògiques d'una població de 30.000 a 40.000 escolars, ha estat sempre bloquejada per la miopia dels estaments oficials. Per aquesta causa actualment hem decidit suplir a aquesta insuficiència institucional, creant nous efectius distribuïts en diversos centres, amb col·leccions expositives de materials nostres. Així existeix la pròpia del Centre d'Estudis de la Natura, hem refet la del Centre Excursionista Puig Castellar; col·laborem en la preparació de la sala nova de Naturals del Museu i hem proposat de muntar una col·lecció de Naturals de l'entron de Santa Coloma, el Centre de Recursos Pedagògics. A part col·laborem en la creació d'una biblioteca tècnica pel museu de Montcada; ajudem a la del Museu Torre Balldovina; a la del Centre Excursionista Puig Castellar; fent-se també importants entregues de llibres pedagògics al Casal del Mestre de Santa Coloma.

Quan al desenvolupament del Centre d'Estudis de cara al futur, és indispensable un considerable augment de socis (almenys quadruplicar el nombre) per arribar a obtenir una certa estabilitat funcional. S'han de normalitzar les sortides de recerca i també organitzar, com abans, sortides per a principiants. Establir novament seminaris i conferències periòdiques de divulgació; i prosseguir amb l'excursionisme cultural ja iniciat.

S'ha d'aconseguir una plena autonomia social i econòmica, gestionant la instal·lació del Centre d'Estudis en un nou local, malgrat que el perill de destrucció de l'actual hagi minvat per ara.

Esperem que en algun moment les autoritats del nostre poble, recapacitin, deixant la desastrosa política que han seguit amb nosaltres de "no fer, ni deixar fer", o potser la mateixa Generalitat -ja que ningú és profeta en el seu poble- reconeixi la vàlua dels nostres esforços, oferint-nos un mitjà propi per desenvolupar-nos plenament i poder oferir al poble de Santa Coloma, tot el que som capaços de donar, culturalment, a una ciutat que, per desgràcia, n'està tan necessitada.

Centre d'Estudis de la Natura del Barcelonès Nord. Apartat 37. Santa Coloma de Gramenet.

JO NO PUC VIURE ALS ESTATS UNITS...

Carta al meu germà americà

...

No és costum de VIA FORA! reproduir un escrit sense ésser signat o bé sense donar les referències del seu autor. Tanmateix, el treball que reproduïm a continuació ens ha estat tramès per a publicar-lo amb el prec de no donar a conèixer qui l'ha fet. Les especials circumstàncies d'estada en el nostre país ens aconsella seguir aquest prec d'anonimat.

Per acabar, volem dir-vos també que aquesta declaració pública del per què el seu autor no vol viure als Estats Units d'Amèrica, és una carta real, tramesa a un germà existent. Lògicament per a la seva publicació s'han obviat les dades de referència personal. Que us aprofiti!

VIA FORA! does not normally publish writings without signing or without giving reference to its author. Nevertheless, the following letter has been given to us for its publishing under the condition of not unveiling the name of who wrote it. The special circumstances of the author's stay in our own country advises us to respect this condition of anonymity.

Finally, we must also state that his public declaration of the author's not wanting to live in the United States of America is a true letter, sent to an existing brother. As to its publishing, we have logically omitted data of personal reference. We hope you enjoy it!

Ne estas kutimo de VIA FORA! publikigi skribaĵon ne subskribitan aŭ sen mencii la datumojn de ĝia aŭtoro. Tamen, la sekve reproduktitan artikolon ni ricevis por publikigo kun peto pri anonimeco. La specialaj cirkonstancoj pri restado en nia lando konsilas al ni respekti tiun peton.

Ni klarigu fine ke ĉi tiu publika manifestiĝo kial ĝia aŭtoro ne deziras vivi en Usono, estas reala letero sendita al ankaŭ ekzistanta frato. Por ĝia publikigo oni forigis memevidente la personajn sciigojn. Bonan legadon!

Estimat germà:

Avui he tingut el gran plaer d'escoltar la teva veu per telèfon, tot i que em vaig sentir commogut en conèixer els detalls de l'assassinat del teu cunyat. M'imagino el gran desconsol que deu sentir la teva esposa per la mort del seu germà, un noi a la plena flor de la vida i que ha vist, igual que molts altres del teu país, com el diner val més que la vida d'un ésser humà. Un noi que segurament no arribava als 21 anys d'edat i que ja no en podrà complir cap més. Una víctima més d'una societat cruel i injusta, on la violència forma part del que-

fer diari i la dignitat humana perd cada vegada més la seva raó de ser. En fi, un buit que queda i que mai més podrà recuperar-se.

També em preguntes el per què de la meua negativa a viure als EE.UU. Comprens la teua incomprensió i que no puguis entendre el meu rebuig a aquest sistema de vida, a aquest país. El país on vas nèixer i on varen nèixer la teva muller i la teva filla; el país on viuen els teus pares, avis, oncles, cosins i germans, exceptuant jo. No pots explicar-te la meua animadversió a un país que segurament tu estimes, perquè és el

teu. No entra en la teva forma de raonar el que jo no accepti treballar en un mitjà on, amb la meva preparació universitària, podria tal vegada omplir-me les butxaques de diners i, sobre tot, estar aprop de la meva família (no oblidis, però, que la família mai està lluny, perquè aquesta encara existeix dins del cor).

En aquesta carta intentaré explicar-te els motius del meu rebuig a viure als EE.UU. i espero que facis un esforç per entendre'ls, tot i que sé que algunes coses van més enllà del teu enteniment.

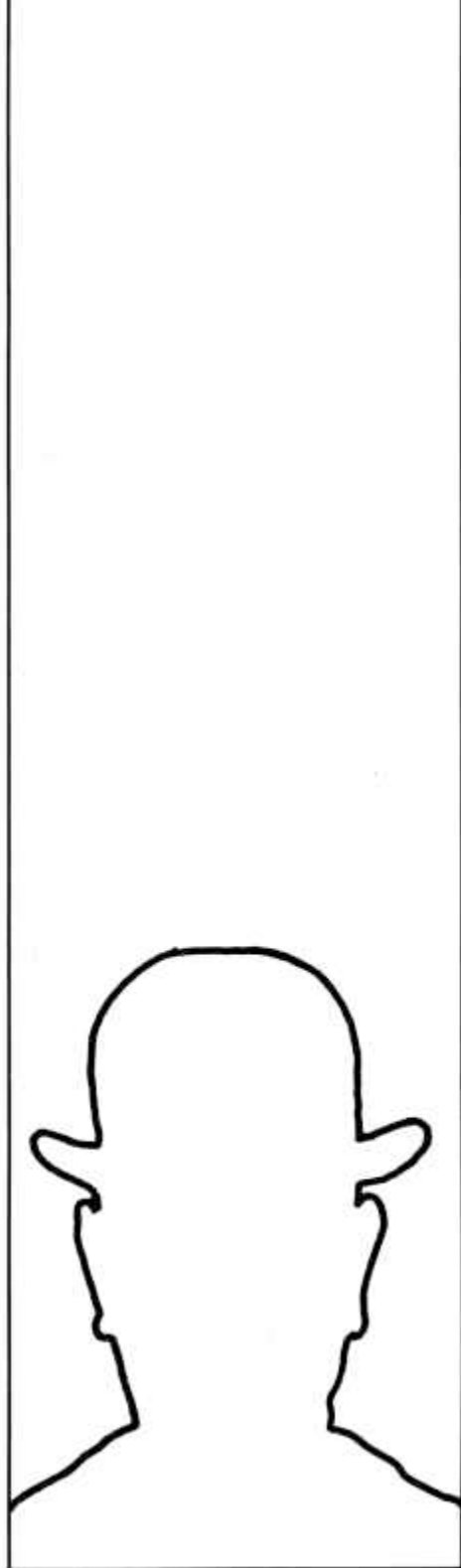
Jo no puc viure en un país on les persones són jutjades, no pels seus valors humans, no per la seva capacitat de produir, no per l'amor als altres, no per les seves qualitats d'éssers humans, sinó per la quantitat de diners que tenen als bancs, pel color de la seva pell o per la quantitat de violència que són capaços d'impairtir als altres.

Jo no puc viure en un país on els hispans som discriminats pel nostre origen ètnic o les nostres creences religioses. Jo, que em sento orgullós del meu *llegat* cultural i de la meua manera de parlar, no puc acceptar que en un estat com Califòrnia s'hagi derogat l'oficialitat del castellà, que abans existia, quan hi ha centenars de milers de castellano-parlants vivint a la costa del Pacífic dels Estats Units, entre els quals estàs tu i tota la teua família. Chicanos, mexicans, peruans, argentins, portorriquenys, és a dir, centenars de milers de treballadors que es van veure obligats per la fam a emigrar de les seves pàtries, que engrandeixen aquest país amb el seu treball, i que es troben, en la seva gran majoria, postergats a formes de vida indignes, a la il·legalitat, a la xenofòbia i al racisme, a la ignorància i a ser ignorats, a la pobresa i a ser víctimes, a vegades, de la seva pròpia inconseqüència i falta de solidaritat.

Jo no puc viure en un país on els vertaders americans foren desposseïts de les seves terres, massacrats i obligats a malviure en reserves aïllades, amb la nostàlgia d'un passat on els seus grans i valerosos guerrers foren anorreats pel simple pecat de defensar el que era seu i de no conèixer el modern "art" que tenien els representants

de la raça blanca per a matar i fer guerres. Jo no puc viure en un país on fins fa menys de trenta anys, els negres es veien obligats a viatjar en els seients posteriors dels autobusos, a aixecar-se per a cedir el seient a algun blanc que estigués dret, on hi havia bars i restaurants reservats segons el color de la seva pell, on un nen negre no podia fer les seves necessitats als serveis de W.C. on hi hagués un rètol de *whites only*. No en va assassinar a Martin Luther King, el record del qual està dins dels cors de milions d'americans pobres i negres. No en va van posar a la presó a Àngela Davis, aquesta valerosa lluitadora negra que, malgrat tot, segueix abogant pels drets civils dels no blancs i contra la injustícia que pateixen milions de pobres que viuen en el país dels grans gratacels i de la "igualtat d'oportunitats". Avui dia, segueixen existint barris per a blancs, barris per a negres, barris per a hispans, barris per a orientals, etc... I pobre d'aquell que intenti viure en un barri que no "li correspongui". Pobre d'aquella persona blanca que s'enamori d'una persona negra, perquè sera rebutjada per quasi tots (*Stick to your own kind!* - *Queda't amb els de la teua pròpia raça*, li aconselleran o advertiran aquells que ensumin el "perill" d'un matrimoni mixte). Pobre d'aquell que no pugui pagar els seus deutes contrets en una societat de consum que incita a comprar a crèdit fins a endeutar-te de per vida, perquè la llei defensarà als creditors i propietaris i no pas aquells que sols posseeixen la seva força de treball.

Jo no puc viure en un país la riquesa del qual ha estat acumulada gràcies a l'expoliació i al saqueig de països depenents que, com el Perú (la meua pàtria i la dels teus avantpassats), no poden fer front a les seves pròpies necessitats. Perquè alguns visquin bé en els Estats Units, els nens peruans han de passar fam i penúries. Mentre els americans inverteixen milers de milions en armament, els nens iranís viuen temerosos d'una guerra que no comprenen i amb armes venudes a iranís i iraquís pels Estats Units. Mentre que en els restaurants americans, com "Kentucky Fried Chicken", cada dia es llença a les escombraries centenars

de kilos de pollastre que no es ven, els nens filipins ploren pel dolor dels seus budells i per la inanició que pateixen. Mentre que en els Estats Units es compren milers d'articles de luxe (que s'aprecien no pas per la seva utilitat, sinó per la seva aparença, no pas per la seva necessitat, sinó per la moda, no pas perquè realment serveixin, sinó per ensenyar-los als veïns), els nens africans moren d'enfermetats que es poden curar fa força temps.

A vegades, en els països rics, ens fan creure que els rics són rics perquè suposadament s'esforcen més en el treball, i que els pobres són pobres perquè són ganduls. I això és una gran fal·làcia perquè la història ens ha ensenyat que la classe ociosa ha estat precisament la posseïdora, es a dir els rics, i que la classe que sempre ha treballat, que sempre ha suat, que sempre ha lluitat durant hores per portar el pa als seus fills, ha estat la classe que no posseïa els medis de producció, és a dir, la classe dels pobres. Els rics no es fan rics perquè treballin més o perquè tinguin més sort (cosa que solament passa quan es treu la loteria i les probabilitats són d'una en un milió, o menys), sinó perquè s'han aprofitat al màxim dels treballadors. I quan parlo de rics no em refereixo al professional que ha tingut cert èxit degut a la seva capacitat de treball, sinó a aquells abellots propietaris de les grans empreses i monopolis capitalistes. No podem comparar el relatiu benestar aconseguit per un metge, un advocat o un enginyer qualificat i que ha tingut èxit, amb la riquesa escandalosa i els milions de dolars obtinguts per aquells que han expropiat fins a més no poder el treball d'altres. Els 3.500 dolars mensuals que pot guanyar un professional destacat són ridículs comparats amb els milions que s'apropien les multinacionals. Però no vull confondre't amb un llenguatge que tal vegada no entenguis. Sols vull dir-te que un treballador peruà, si té la sort de tenir treball i no estar desocupat, ha de treballar durament i per llargues hores per a portar després misèries a casa seva. És totalment fals que els treballadors en el seu conjunt siguin ganduls i que els rics treballin més. Aquest és

un argument utilitzat pels rics per a justificar la seva forma de vida.

Jo no puc viure, germà meu, en un país que intervingui en tots els racons del món recolzant causes indignes. Que impedeix que el poble de Nicaragua pugui viure en pau. Que envia la CIA als països no desenvolupats per a conspirar contra aquells que aixequen el cap contra les injustícies. Que envaeixen països com Granada perquè el poble elegeix democràticament un govern que no permet que Estats Units segueixi robant les seves riqueses naturals. Que imposa sancions econòmiques als països europeus perquè no volen que segueixi enviant carn amb hormones que poden perjudicar llurs habitants. Que imposa interessos usurers en els préstecs que fan als països del Tercer Món i que aquests no poden després pagar perquè el seu percentatge d'ingressos és inferior al percentatge d'interessos que cobren i perquè el Fons Monetari Internacional (dirigit pels Estats Units) imposa mesures inflacionistes, com per exemple la devaluació de monedes que fan que el país pobre hagi de pagar més de la seva moneda nacional per cada dòlar que deu. No se si sabràs, però actualment el deute extern d'Amèrica Llatina puja a més de 420 mil milions de dòlars.

Jo no puc viure en un país on sols hi ha llibertat d'expressió per aquells que defensen el modus de viure americà. Si algú intenta protestar per quelcom injust i que hagi de veure amb el sistema, és immediatament neutralitzat. El FBI vigila als dirigents sindicals i qualsevulla cosa que faci olor a comunisme es titllat ràpidament d'anti americà, intentant així utilitzar per a llurs interessos el gran sentiment nacionalista del poble dels Estats Units.

Jo no puc viure en un país on el factor cultural ha estat minimitzat a nivell de poble i on existeix una gran ignorància fomentada respecte a tot allò que no sigui americà. El nivell dels estudis en els col·legis públics ha baixat tant en els últims anys que un estudiant que acaba llurs estudis secundaris té coneixements limitats o nuls respecte a les matemàtiques, biologia, química, història o altres ciències. No existeix un

foment a l'estudi, no existeixen incentius per a aprendre. Molts joves no volen estudiar perquè els seus cervells han estat rentats amb la moda, la música, els cotxes esportius, l'afany de guanyar diners fàcil, les aparences, els luxes, el sexe en un aspecte material i comercial, les drogues i la violència. Un jove ja no destacarà pel seu saber o capacitat, sinó per la seva aparença física o per la moto o cotxe que condueixi. Jo no puc viure en un país on el medi d'informació com la televisió o el cinema deformen en comptes d'informar, on solament es diu allò que interessa que sigui dit. On la veritat és relativa i la mentida intencionada. On els *cow-boys* sempre són els bons i els indis els dolents. On en les pel·lícules els personatges més vils tenen accents estrangers i els bons vesteixen pantalons vaquers *blue-jeans* i són molt valents. On sempre els Estats Units són la víctima innocent i els demés països que defensen els seus propis interessos són

dimonis comunistes, terroristes o assassins salvatges.

Jo no puc viure en un país on el mateix modus de viure ha originat els índex de delinqüència més alts del món. On les dones no poden sortir de nit per temor a ésser violades. On no es pot viatjar en metro (New York) per temor a ser atracat. On a cada moment sorgeixen psicòpates assassins (s'hauria de veure per què n'hi ha tants) que massacren en les escoles on hi ha nens orientals o serveixen de franc-tiradors des d'edificis públics. On els mafiosos tenen extenses xarxes de narcotràfic o de prostitució, amb la tolerància de les autoritats, moltes vegades subornades. Perquè no es pot entendre que els Estats Units tinguin sofisticats aparells de detecció de naus de guerra de suposades potències "enemigues i no puguin" detectar les petites avionetes que cada dia introdueixen el contraban d'estupefaents,.... a no ser que existeixi la consigna que *determinades* avionetes no siguin detectades.

Per tot el que t'he escrit fins ara, jo no puc viure als Estats Units! Perquè si sóc conscient de tot allò que està succeint i, atès un relatiu benestar econòmic que pugués aconseguir, callo el què penso, em convertiria en un còmplice encobert de tot l'anterior. Perquè vull que en el món els homes es mirin d'igual a igual. Que ningú valgui més perquè la seva pell és més clara o perquè té més diners. Que els països puguin viure en pau i benestar, no pas per a uns quants, sinó per a tots. Perquè vull que algun dia els meus fills, o els meus nets o els meus besnets, vegin un món diferent, on la misèria sigui desterrada, l'educació sigui un dret i la solidaritat entre els homes existeixi de veritat. Perquè quan veig una injustícia, no callo, sinó que parlo. Perquè mentre hi hagi nens sense sabates, homes que han treballat tota la seva vida i a la vellesa es veuen abandonats, dones maltractades o vexades, pobles que no poden viure perquè algun país els hi ho impedeix, mentre existeixi la injustícia, la crueïtat i la passivitat, no podré callar-me. I si me'n vaig a viure als Estats Units i no callo, ja saps el que m'esperaria. No perquè tingui por, sinó

perquè m'avergonyiria de ser un ser silenciós i indiferent.

No creguis que per tot el que he dit jo rebutgi el poble dels Estats Units. Jo no rebutjo cap poble! Dir el contrari seria també caure en la xenofòbia o el racisme. Admiro el poble americà perquè ha pogut superar les crisis i el macartisme. Comprend la confusió d'aquest gran poble, confusió que li ha estat imposada pels qui el governen, pel seu sistema. Recolzo el poble americà que va conèixer i defensar els màrtirs de Chicago, aquells treballadors que foren massacrats per defensar el dret a les vuit hores de treball i que en homenatge tots els treballadors del món celebrem el 1er de Maig, dia dels treballadors (com saps, Estats Units és un dels pocs països que no celebren el 1er de Maig, per motius obvis). Admiro aquells americans que, a pesar de totes les tribes, segueixen lluitant per una societat més justa per a tots. Americans que, com Àngela Davis, Gus Hall i Jack Mckloskey, han sofert persecucions, vexacions o presó per raó de les seves idees. Americans que, com Martin Luther King, Joe Hill i John Reed, donaren llurs vides perquè estimaven el seu país i la seva gent. La història oficial dels Estats Units intentarà que se'ls oblidí, però mai podrem oblidar en els nostres cors aquells valerosos lluitadors per l'autèntica llibertat, i que creien amb esperança en una Amèrica diferent. Germà meu, perdona'm que m'hagi estat tant en aquesta carta, però tot el que t'he escrit ho he fet de tot cor. Espero que algun dia ho entenguis. Mentrestant, no oblidis que tots i cadascú de vosaltres formeu part de mi mateix i que mentre jo visqui, el vostre record estarà sempre viu dins meu. Jo també us trobo molt a faltar..., més del que us podeu imaginar.

Una forta abraçada del teu germa que t'estima.

...

ALTERNATIUS ENTRE MURS(1)

Martí Olivella

Us presentem la primera part d'un article que en Martí Olivella ha realitzat sobre els moviments alternatius a la ciutat de Berlín.

L'estatus especial que aquesta urbs gaudeix des de l'acabament de la Segona Guerra Mundial, el fet traumàtic de la seva divisió física, la concentració de joves i sectors relativament minoritaris fruit d'una política de primacia ciutadana com a avantguarda del capitalisme al bell mig de la societat comunista ... són algunes de les causes que l'autor esmenta com a "culpables" de l'hegemonia de Berlín com a capital dels moviments alternatius d'Europa.

Si bé aquesta primera part es concreta principalment en aspectes descriptius i introductoris, la segona, la qual publicarem en el proper VIA FORA! (el que farà el núm 27), té unes connotacions més valoratives.

We are introducing you to the first part of an article, written by Martí Olivella, on the alternative movements in the city of Berlin.

The special status this city has been enjoying since the end of World War II, the traumatic fact of its physical splitting, the concentration of young people and sectors of relative minority due to a policy of citizen priority as a vanguard of Capitalism in the heart of a Socialist society..., are just some of the causes the author mentions as "guilty" of Berlin's supremacy as the capital of the alternative movements in Europe.

Although this first part is mainly concerned with the descriptive and introductive aspects, the second part, to be published in the next number of VIA FORA! (number 27), contains more evaluating connotations.

Ni prezentas al vi la unuan parton de la artikolo kiun verkis Martí Olivella pri la alternativaj movadoj en Berlino.

La specialan statuson kiun havas ĉi tiu urbo de post la fino de la Dua Mondmilito, la traumata fakto de ĝia fizika disdivido, la koncentriĝo de ĝejnuloj kaj sektoroj relative minoritataj kiel rezulto de politiko pri civitana privilegio kiel avangardo de la kapitalismo meze de la komunisma socio... estas kelkaj el la kaŭzoj kiujn la aŭtoro mencias kiel "kulpajn" pri la hegemonio de Berlino kiel ĉefurbo de la alternativaj movadoj en Eŭropo.

Se tiu unua parto konkretiĝas ĉefe pri priskribaj kaj enkondukaj aspektoj, la dua, publikigota en venonta VIA FORA! (ĝuste numero 27) havas pli valorigajn signifojn.

El proppassat 15 d'abril es celebrà a Berlín la tradicional Marxa de Pasqua per la Pau que any rere any reclama un altre estat de coses diferent al que manté la ciutat partida en dos. Enguany, per primera vegada aquesta Marxa començà a Berlín Est i, tot travessant el mur, acabà a Berlín Oest.

En el manifest final signat per grups i moviments d'un i altre costat es denunciava el perill d'una nova gran Alemanya.

Aquesta insistència reforça la hipòtesi de què el trauma del militarisme expansionista, és, possiblement, un dels elements que ha condicionat la naixença del moviment alternatiu a Alemanya i, especialment a Berlín. En la plaça on se celebrà el míting final hi havia nombroses paradetes. En algunes d'elles grups de l'Est venien relíquies del règim comunista sota el rètol: "Ajuda!. Volem desempallegar-nos del

passat". Trencar amb tot allò que va provocar els horrors del passat és una fita que impregna les diverses i múltiples experiències que s'han desenvolupat en el que s'anomena l'Escena Alternativa Berlinesa: es tracta de construir quelcom nou, radicalment nou, per a conjurar en cadascú i en la societat qualsevol temptació de repetir el passat.

El mur és omnipresent. Construir un mur entre el passat i el futur. Construir-lo dins d'una illa encerclada per dos murs: el de la malaguanyada utopia i el de l'imperialisme consumista. Ara que el dic comença a esquarterar-se, què serà de l'illa emmurallada, dels seus habitants i dels somnis que un dia hi arrelaren?

LA FLORIDA DEL 68

Per entendre l'originalitat de l'escena alternativa cal anar una mica enrera. Les revoltes juvenils del 1968 significaren una denúncia de la societat establerta, una crítica als valors, als costums, a les institucions i, fins i tot, a la manera de fer política en funció d'uns models de canvi totalitzadors. Aquests moviments d'estudiants de finals dels anys 60 també foren molt importants a Alemanya per motius semblants que a França o als EUA. Però, a més a més, els joves alemanys consideraven que els seus pares havien estat copartípeps dels horrors del nazisme. Aquest fet agreujà la ruptura generacional pròpia del moment i obrí la porta al desenvolupament de nous valors polítics, de diferents tipus de consciència i de noves formes de convivència i relació social que es desmarquessin clarament de l'estil de vida que havia conduït al II Reich. A diferència d'altres països que comptaven amb partits comunistes i amb partits nacionalistes-independentistes, a Alemanya la joventut contestatària o radical no tenia aquests espais on desenvolupar les seves inquietuts.

És així que en els anys 70 es van definir diversos camins més o menys específics i originals de l'esquerra revolucionària i radical germano-occidental. Podem distingir-ne quatre de principals:

- el primer camí és el dels **anarco-marxis-**

tes, amb accions espontànies i sense gaires afanys organitzatius;

- el segon cerca crear una **avantguarda autoorganitzadora**, no elitista ni dirigent;
- el tercer opta per un **partit revolucionari** que espera, gràcies a la lluita armada, provocar les suficients ruptures en el sistema que portin a la revolució mundial;
- el quart és el dels qui **entren en la social-democràcia** per intentar transformar les coses des de les institucions.

En general, els grups sorgits en el tercer camí no es plantejaven gran cosa sobre les formes concretes que el socialisme hauria de prendre després de la revolució, ni tampoc donaven importància a la transformació de la vida quotidiana. Les seves accions violentes i espectaculars feren augmentar la repressió contra tota l'oposició extraparlamentària durant els anys 77,78 i 79.

L'EMERGÈNCIA ALTERNATIVA.

En canvi, el conjunt de grups sorgits en el primer camí anarco-marxista, espontani, i en part, en el segon, anà posant les bases de la florida del moviment alternatiu amb:

- **els moviments socials de base** (Burgerinitiativen) que inicien lluites antinuclears, ecològiques... El 1981 es concentren 10.000 persones contra la central nuclear de Brockdorf i 100.000 més contra l'ampliació de l'Aeroport de Frankfurt.
- **l'assaig de noves formes de convivència**, tot creant comunes rurals i urbanes com a forma de lluita contra la família nuclear tradicional, element clau de reproducció del sistema.
- **l'organització de noves formes de producció**, col·lectives i cooperatives en les que es redistribueix la riquesa i es desenvolupa l'autogestió tot eliminant jerarquies.
- **l'establiment de noves relacions socials**, noves morals, solidàries, dolces, no discriminatòries, lliures. El moviment feminista accentuarà la necessitat d'una transformació radical de la vida quotidiana.

Aquest conjunt de realitats emergents es veié potenciat per l'existència de dos moviments antiindustrialistes i antipositivistes amb gran implantació a la RFA: el naturista i l'antroposòfic.

Aquestes filosofies pràctiques no sols han suposat una crítica a la mitificació de la ciència i de la tècnica sinó que han aportat una base social important als diferents processos emergents.

El Moviment Alternatiu serà el fruit d'aquest nou teixit social multicolor que es va ordint els anys 70 i en el que destaquen la praxis, la positivitat del món que es vol construir, la revolució contínua i multidimensional, l'autonomia de cada moviment, la transformació en el present de la vida quotidiana, l'enfrontament radical amb el sistema en diferents fronts, l'afirmació de la subjectivitat, la conquesta contínua d'espais de llibertat, la democràcia de base i la creativitat en el pensar, en el viure, en experimentar i lluitar d'una altra forma...

Malgrat que aquest moviment té una estructura informal, dispersa i autònoma, es produeixen intents d'autoorganitzar-se cara a augmentar la capacitat d'incidència política. Aquesta ha estat, i és encara, una de les tensions presents: entre política del canvi quotidià privat i política d'acció conjunta en o contra les institucions. La Llista Alternativa de Berlín o Els Verds són alguns d'aquests intents més o menys reeixits i polèmics.

BERLÍN, ÉS UNA ILLA?

A Berlín és on es cou i on es desenvolupa amb més força el Moviment Alternatiu. Hi ha un conjunt de fets que poden ajudar a comprendre aquesta naixença i arrelament. En acabar la guerra, Berlín és un territori ocupat per les quatre potències vencedores. El 1948 la URSS bloqueja Berlín durant quasi un any. Un Pont Aeri americà assegurarà l'abastiment durant aquest temps. El 1961, amb l'aixecament del mur s'escindeix la ciutat. Creix l'esquizofrènia social. Berlín occidental té un estatut propi, que depèn de la comandància aliada (francesa, britànica i americana). Es regeix com una Ciutat-Estat amb una Administració, Parlament i Govern amb força autonomia en relació a la RFA.

Aquests fets han condicionat, de ben segur, la vida de Berlín i els sentiments i pensaments dels seus habitants. Malgrat els més

de 200.000 estrangers (dels quals 110.000 són turcs), Berlín ha perdut 300.000 habitants de 1960 a 1985. Per evitar el despoblament de la ciutat, senyera de la civilització occidental i aparador del capitalisme en el cor del comunisme, el Govern de Bonn ha pres diverses mesures que possiblement han afavorit -indirectament- l'emergència del moviment alternatiu: els sous són un 8% més elevats que a la RFA; les empreses i associacions disfruten d'importants subvencions i exempcions fiscals; els joves que viuen a Berlín no han de fer el servei militar, fet que atrau a la joventut. Tot plegat fa que Berlín sigui la regió europea que més diners rep anualment per al seu funcionament (600.000 milions de ptes per a cobrir el dèficit, xifra que suposa la meitat del pressupost).

A tot això cal afegir-hi una estructura demogràfica predominantment jove (de 20 a 40 anys) i una tradició liberal i progressista de la seva cultura, dels costums i de les universitats, obertura que prové dels anys 20, i que fa que hi hagi un sector de població jove flotant que cerca respirar aquests aires durant alguns anys.

VIURE ALTRAMENT.

Berlín ha estat aquests 30 anys el lloc principal de lluites i confrontacions però també l'espai, l'illa que ha permès la naixença de multitud d'experiències col·lectives en les que s'ha intentat viure, produir i intervenir políticament d'una altra manera.

Les noves formes de convivència es fonamenten en nombrosos col·lectius de 3 a 50 persones que s'autoorganitzen per viure en pisos llogats o en blocs de pisos ocupats. Aquesta ciutat és única també en oferta de grans pisos amb lloguers assequibles que permeten la convivència de grups més amplis que la família nuclear. Moltes famílies ben situades que els ocupaven quan Berlín era la capital política i econòmica han marxat caps als nous centres (Bonn i Frankfurt, respectivament). D'altra banda, hi ha moltíssims blocs desocupats degut a què els propietaris esperen poder enrunar-los i així construir-hi nous pisos amb lloguers més alts. L'ocupació d'aquestes vi-

vendes ha estat una de les lluites més importants. Alhora ha permès crear un marc molt adient per a noves formes de convivència.

Les relacions personals i afectivo-sexuals s'han donat en una gran diversitat en funció de les necessitats de cada persona en cada moment més enllà de la rigidesa del marc de parella heterosexual més o menys dominador i dependent. En les noves formes de viure es modifica també la relació amb el consum, contra el fetixisme de la mercaderia, prioritzant el valor d'ús per sobre el valor de canvi, revaloritzant els objectes de segona mà i desenvolupant la reparació i l'autoconstrucció.

Les noves formes de producció comencen als anys 70 degut a la iniciativa de col·lectius que es plantegen dur a la pràctica d'una manera més concreta les formes de producció socialista (propietat col·lectiva, superació de la divisió del treball, rotació de tasques, feines no sexistes, absència de jerarquies, producció socialment útil, igualtat de retribucions, absència d'afany de lucre, treball com activitat creativa...). Consideren que aquesta producció alternativa és, des d'una perspectiva política, una forma de lluitar contra el sistema. Les persones d'aquests col·lectius formen part d'alguns moviments i ajuden, amb els possibles exedents econòmics, a finançar-los. Els sous en aquests col·lectius han estat baixos (unes 60.000 ptes) però han practicat la reducció d'hores de treball (un promig de 30 hores a la setmana). S'han desenvolupat tota mena d'activitats: cafès, restaurants, cinemes, forns, botigues de productes biològics, impremtes, llibreries, llars d'infants... El 1985, més de 4.000 persones es dedicaven a la producció alternativa en uns 350 col·lectius a Berlín. En els darrers anys ja no tots comparteixen el projecte inicial de pràctica d'un nou tipus de producció no capitalista. De fet aquestes empreses han estat també una sortida a l'atur dels joves. El resultat és que hi ha molt poc contacte entre elles. A les dificultats normals de tota empresa, en les alternatives s'hi afegeixen les responsabilitats derivades de funcionar d'una altra manera contra

la corrent dominant tant en la societat com en les pròpies ments i sensibilitats. No els queda gaire temps ni energies per a coordinar-se i per a enfocar el conjunt dels col·lectius com a una força política explícita.

El **nou associacionisme** també és una característica d'aquesta ciutat que compta amb un alt grau de consciència política crítica que s'expressa en àrees molt diverses: més de 5.000 col·lectius es dediquen a multitud de temàtiques com pacifisme i antimilitarisme, atur, salut, drogues, infància i joventut, dones, educació, vivenda, ecologia, cultura, solidaritat internacional, homosexualitat, presons, immigració... Entre els diferents centres de trobada cal destacar Mehringhof, antiga fàbrica de 5.000 metres quadrats -comprada per 30 col·lectius el 1979- que ha esdevingut el principal lloc de debat i activitat de l'Escena Alternativa. Un element de contrast interessant és el sorgiment del moviment Punk a finals dels anys 70. A diferència de la positivitat dels alternatius, el punkies expressen el refús al sistema de forma violenta i destructiva. El missatge clau que expressa la inutilitat de la lluita davant la manca de sortides al sistema actual és "No Future".

LLUITES I REALITZACIONS

Per acabar aquest repàs del moviment alternatiu a Berlín cal destacar alguns dels elements que han contribuït de forma clara a la seva constitució:

El Tageszeitung (Periòdic de l'Escena Alternativa). Des del 1977 ha estat el diari de l'esquerra alternativa i radical. Hi treballen 120 persones -60 periodistes- amb un sou base idèntic (l'any 1985 era d'unes 70.000 pessetes al mes) només augmentat pel nombre de fills. Les decisions són assembleàries, no hi ha caps ni jerarquies. Un comitè de cinc persones pren les decisions urgents de cada dia. Dels 50.000 exemplars diaris, la meitat són per als subscriptors. Un dels problemes del diari és el canvi continuat de personal (després dels primers 10 anys de vida només quedaven una vintena dels fundadors).

El moviment d'ocupació de vivendes. A

EL CENTRE PERMANENT DE CULTURA POPULAR activitats

31 de març - 1 d'abril TROBADA DE L'ARBRE
(vegeu informació dins d'aquest mateix Full
Informatiu).

SITUACIÓ DE L'ESTUDI SOBRE EL TREBALL VOLUNTARI

Com darrerament us venim informant,
ENLLAÇ estem especialment abocats
aquest any a desenvolupar un procés de
treball al voltant del tema del Voluntaris-
me.

Inicialment, el treball l'hem dividit en set
capítols i dins de cada capítol s'han desen-
volupat tres fases (obtenció de recursos,
elaboració i primer redactat).

En aquests moments (maig del 1990) tots
els capítols han iniciat la primera fase ,ex-
cepte el primer, el qual es refereix a la ter-
minologia, que es troba en la tercera.

Cal dir que alguns capítols inicien ja la fase
d'elaboració.

Recordem que la sistematització d'aquest
treball és la següent:

- Hi ha un equip coordinador de l'estudi,
format per gent d'ENLLAÇ.
- S'han creat uns grups de treball per capí-
tol, dins del qual s'han integrat gent espe-
cialment sensibilitzada pel tema en con-
cret. Cal fer esment que la participació es
dóna a diferents nivells, com poden ser:
aportació de bibliografia comentada, reu-

nions puntuals de valoració general i/o sec-
torial, integració total dins de l'equip ela-
borador...

- Mensualment hi ha una reunió amb la
Fundació Serveis de Cultura Popular (que
com recordareu recolza aquest treball) a
tots nivells, per fer una valoració del com-
pliment de terminis i d'objectius.

VIVERS D'ESPÈCIES FORESTALS

La darrera Trobada de l'Arbre va represen-
tar la presentació pública d'aquests viviers.
Durant aquests darrers mesos d'hivern i
primavera, diferents escoles i particulars
hi han anat dipositant plançons d'alzines i
de roures principalment.

Recordem que aquesta activitat és una ini-
ciativa conjunta d'ENLLAÇ amb el COL·LECTIU
BOSC VERD I ELS VOLUNTARIS FORESTALS DEL
PENEDES

S'està estudiant la possibilitat que, abans
de l'estiu, es pugui cobrir els viviers amb un
tinglado d'alumini i canyís, ja que aquest
tipus d'espècies forestals necessiten un medi
una mica ombrívol per a desenvolupar-se
correctament.

També dins d'aquest apartat dels viviers
s'han desenvolupat tasques experimentals
de reproducció d'espècies arbòrees orna-
mentals (xiprers, llorers, desmaís, oms, po-
llancres, troanes, cotoneasters,...)

EL CENTRE P.C.P. COM UNA EINA DE SERVEIS

Dins de la dinàmica d'ENLLAÇ com a institució de serveis, s'han desenvolupat una sèrie d'activitats en el C.P.C.P. per part de diferents grups. Per a ENLLAÇ és molt important aquest tipus de tasca ja que possibilita el que altres grups i organitzacions puguin desenvolupar llurs activitats i programes.

24-25 d'abril: va tenir lloc una trobada dels responsables de l'esplai TIC TAC de Cornellà.

5 de maig: Trobada d'un grup de veïns dels Monjos, per tractar problemes del medi ambient d'especificació local i comarcal i una trobada del grup excursionista de Ripollet.

TROBADA DE L'ARBRE -valoració-

activitat organitzada conjuntament amb els Voluntaris Forestals del Penedès, el Col·lectiu Bosc Verd i Enllaç
(31 de març - 1 d'abril)

Vam ser una cinquantena les persones que durant tot el cap de setmana vam participar en aquesta trobada.

Com ja deiem a la convocatòria, enguany volíem concentrar els esforços principalment en la posta en comú, la discussió i plantejament de l'hàbitat ecològic forestal, principalment de la conca mediterrània.

Per aquest motiu es van realitzar durant tot el dissabte dues xerrades, les quals ens van

introduir per una banda al tema general i per altra ens van fer plantejar la problemàtica concreta del Penedès.

L'exposició sobre la problemàtica de les masses forestals ens aportà més d'un coneixement sobre les lleis que hi ha en vigència, les diferents possibilitats d'acció legal i les exigències al nostre abast. Cal recordar que també s'aprofitava la convocatòria de la Trobada per a presentar els vivers d'espècies forestals, els quals serviran per a la repoblació forestal com a resposta concreta i específica a la problemàtica forestal de la comarca del Penedès. Aquesta presentació dels vivers va deixar sorpresa a més d'una persona, tot explicant el treball fet per diferents grups i col·lectius, aconseguint despertar l'interès d'alguns davant el munt de possibilitats que aquesta tasca ofereix, tant a nivell individual com en col·lectivitat.

La Trobada es va completar el diumenge al matí amb una discussió sobre els aspectes més subjectius, tant a nivell personal com a nivell col·lectiu, del comportament social relacionat directament amb el tema ecològic i medioambiental. En aquest sentit cal remarcar que parlar sobre el gènere humà i el medi ambient ens portà a tots plegats a disrtar sobre el per què de les activitats, de les accions i les maneres de pensar que observem; dels diferents corrents polítics actuals, etc..., i en definitiva de les diferents actituds.

TROBADA DE L'ARBRE

31 de març - 1 d'abril
1990

Centre Permanent de Cultura Popular
Guardiola de Font-rubí (Alt Penedès)

* Debat sobre la problemàtica de les masses forestals
* Presentació pública dels vivers d'espècies forestals

Organitzen:

ASSOCIACIÓ
CULTURAL
ENLLAÇ

COL·LECTIU
ECOLÒGIC
BOSC VERD

VOLUNTARIS
FORESTALS
DEL PENEDÈS

Reproducció del cartell editat per aquesta ocasió.

ESTIU DEL 1990

Gairebé cada any, a ENLLAÇ, durant l'estiu, desenvolupem una colla d'activitats força específiques adreçades principalment al manteniment del C.P.C.P. Moltes vegades aquest tipus d'activitat té un caràcter internacional.

Enguany, però, la nostra intenció es concretar-lo a nivell de la gent propera i que durant aquest darrer curs ha col·laborat amb nosaltres i/o vol tenir contactes amb la realitat d'ENLLAÇ.

La proposta en principi consta dels següents treballs, a desenvolupar dins del mes d'agost proper:

* Ampliació de la biblioteca/hemeroteca. Fa temps que hi ha aquesta necessitat. Cal

doblar-ne l'espai.

* Acabament de la primera planta del Centre. Aprofitant la necessitat d'ampliació de la biblioteca/hemeroteca, tenim el projecte de compartimentar la sala del primer pis en espais multi-usos.

* Reforma de la cuina, amb la compra d'una cuina a gas, amb forn. Per això caldrà fer reformes d'obres menors al lloc on hi ha actualment el fogons.

* Instal·lació d'una porta corredera de separació del taller amb la sala central, ja que principalment de cara a l'hivern, possibilitarà una millor distribució dels recursos energètics.

BIBLIOTECA / HEMEROTECA

En aquests moments ens trobem desbordats per les feines de reorganització de la biblioteca i de l'hemeroteca.

L'adopció del sistema decimal, en la classificació dels llibres, suposa un fort enrenou, principalment pel que fa a la informatització dels títols i de les seves respectives temàtiques.

Així mateix, cada cop són més les revistes que hi haen el fons de l'hemeroteca. Urgeix realitzar un buidatge sistemàtic dels seus continguts, així com fer unes breus referències pel que fa a la seva línia i acció editorial. Això últim és imprescindible per a poder publicar des d'aquestes planes un resum temàtic de les publicacions, tant nacionals i internacionals que rebem.

Per tot això:

**NECESSITEM VOLUNTARIS-ES QUE PUGUIN
COL·LABORAR JUNTAMENT AMB NOSALTRES EN
AQUESTES TASQUES
us hi animeu?!!**

finals dels anys 70 hi havia a Berlín més de 10.000 blocs de vivendes buits, molts d'ells construïts abans del 1918 i, per tant, amb lloguers baixos limitats per la llei. Les immobiliàries mantenien els pisos deshabitats per a poder enderrocar-los i així construir de nou amb lloguers més alts. El 1979 les organitzacions de veïns volen que es rehabilitin els edificis antics i com a mesura concreta decideixen ocupar un bloc de propietat pública en el barri de Kreuzberg i en comencen la restauració. El mateix any un grup de joves ocupa un bloc de propietat privada i en poques hores la policia els desallotja. La reacció al carrer és impressionant. En la primera nit hi ha més de cent detinguts i nombrosos ferits. Els enfrontaments duraran quasi un any: barricades, còctels molotov, incendis, destrucció d'oficines bancàries... Durant l'any 80 s'ocupen més de 170 blocs de vivendes abandonades. El 81, el Senat de Berlín aconsegueix dividir el moviment entre els qui accepten signar un contracte de lloguer i els qui no volen fer-ho. En pocs mesos, dels 170 blocs ocupats, 100 havien estat desallotjats, 50 havien estat legalitzats i 10 continuaven il·legals sense contracte. El 84 es desallotja la darrera casa ocupada sense contracte.

El Netzwerk (financera de projectes). El 1978 es crea un fons per ajudar a finançar projectes polítics i alternatius que d'altra manera no podien realitzar-se, impossibilitats com estaven, pels seus continguts, de trobar diner bancari. Es financien projectes que siguin de caràcter col·lectiu, sense jerarquies, assemblearis; que potenciïn formes de treball, d'intervenció política i de vida alternatives; que desitjin cooperar amb d'altres projectes i que garanteixin continuïtat i competència organitzativa. En els primers 6 anys s'han recolzat 260 projectes amb un total de 200 milions de pessetes. Els projectes es financien en un 80% a fons perdut, i només s'ha de tornar el 20% restant. Netzwerk està format per uns 3.000 socis a Berlín que contribueixen mensualment amb unes 1.000 ptes de promig. L'Escena Alternativa Berlinesa també ha comptat amb tres moviments especialitzats

molt importants: el **Gesundheitsladen** (Tenda de Salut) aplega els infermers, metges, assistents socials... d'ambdós sexes que lluiten contra el sistema sanitari i practiquen altres sistemes afavoridors de la salut; el **Moviment de Dones** s'anà formant els anys 60 i prengué força amb la lluita pel dret a l'avortament dels anys 70 i amb la crítica contra la societat patriarcal; el **Moviment Pacifista** ha estat un dels grans aglutinants dels sectors crítics de la societat, i això malgrat els diferents enfoc i interessos que a cada moment l'han conduït.

En un proper article s'acabarà de descriure i valorar els principals elements de l'Escena Alternativa Berlinesa, sense oblidar els intents de vertebració política institucional d'aquest moviment multicolor: **La Llista Alternativa de Berlín i Els Verds**.

Nota:

Aquest article és fruit de les reflexions suscitades mentre passejava un dia d'aquesta primavera entre els dos murs que encerclen Berlín occidental.

Gran part de les dades són extretes del llibre editat en castellà el 1985 per Ramon Fernández Duran titulat: **El movimiento alternativo en la RFA. El caso de Berlín**.

Martí Olivella Solé ha estat coordinador del Centre d'Estudis Joan Bardina dedicat al disseny de models socials alternatius. Actualment col·labora en la constitució d'Eureko una nova entitat que, en l'àmbit europeu, promou l'elaboració d'un nou marc polític i econòmic supervisor dels sistemes que fins ara l'han dividit.

FESTA MAJOR

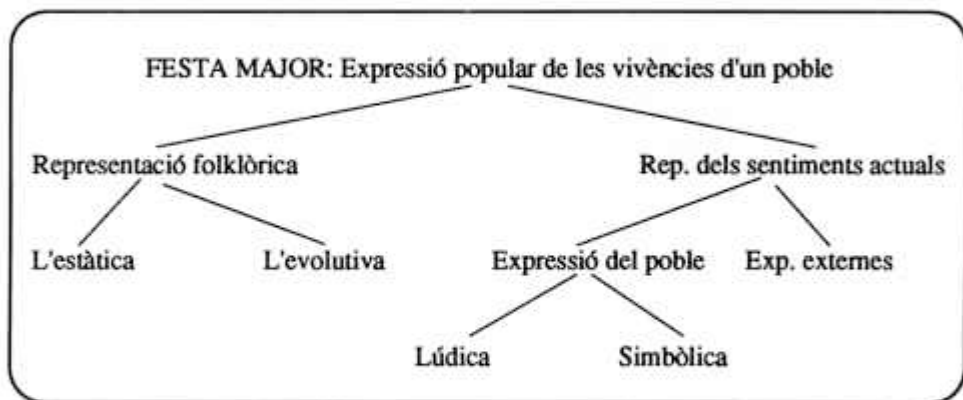
FES-TE FOTRE

Raimon Mestres

Mare, els Diables ja no em fan por,
els soldats i les bombes sí.
El Drac i les forces de la natura no em treuran el son,
la radioactivitat és el que no em deixa dormir.
Els Gegants ja no m'intimiden,
l'imperialisme sí.
M'han ensenyat i he après a sentir-los com a propis,
però ja no em serveixen.
El Drac ha perdut la seva feresa i els Gegants
la seva grandesa.

La ressaca de la Festa neguiteja insistent en mi la següent pregunta: per quina causa la principal manifestació de la nostra Festa Major representa únicament el sentiment i les creences de segles passats, com són la monarquia, la religió o les formes diabòliques? Si considerem que més enllà de les seves formes de manifestació exterior te-

nen un contingut molt més transcendental, talment el poder absolut, la por a l'inconegut, la grandesa, la divinitat..., com és que no representen en formes i codis actuals? Si intentéssim fer una definició aproximada del que és la Festa Major trobaríem un organigrama així:

L'expressió popular de les vivències d'un poble tindria dos apartats ben diferenciats. Per una banda, la representació tradicional i folklòrica, i per altra, la dels sentiments

més actuals. El primer se subdivideix també en dos grups: les tradicions estàtiques i les evolutives. Entenent les estàtiques com la representació del sentiment d'una època,

respectant la seva peculiar imatge i que hagin evitat tota modificació que no enriqueixi la seva personalitat, ja que no són vivències sentimentals de la nostra realitat quotidiana, sinó que són part fonamental del nostre patrimoni cultural i històric esdevinguts símbols d'identitat i, encara que tots ells formin part d'un moviment europeu concret en el temps, en cada població es particularitzen.

El segon grup de les representacions folklòriques es refereix a les estàtiques. És a dir, les que evolucionen encara que el seu origen sigui ancestral, per exemple el món casteller. Aquest no té perquè tenir límits d'entitat personal mentre respecti i potenciï els fonaments físics, tècnics i espirituals en la seva representació: força equilibri, valor, seny i com a punt principal el treball en equip.

Un altre punt important dins de l'expressió folklòrica que evoluciona serien els esports. Sentiment milenari que està o l'han condemnat a l'apartat més miserable i oblidat de la Festa Major i que, jo penso, caldria dignificar de nou.

El segon apartat de l'expressió popular de les vivències d'un poble és la representació dels sentiments més actuals i que es desfigura en dos blocs: en el de la representació de les vivències genuïnes del poble, i en el de la representació que simultàniament es dona en tot l'àmbit cultural perifèric. Quant a la representació de vivències pròpies, és aquí on hauríem de plasmar més intensament la nostra capacitat de creació i d'imaginació, tot allò que ens determina quotidianament, des dels aspectes més lúdics als més transcendents. Malauradament, però, aquest és l'apartat més ridícul de la nostra Festa, les úniques activitats vives en aquest sentit les trobem tan sols en l'actuació d'algun grup de teatre local i en la reduïda participació directa del poble en les danses. En referència a la representació cultural d'allò que simultàniament ens envolta, hem de constatar que actualment aquest apartat dissimula la nostra manca de creativitat, ja que ha esdevingut la segona manifestació en importància de la Festa Major per la quantitat de recursos que s'hi dediquen. Si

a més et trobes amb una organització poc pluralista i els criteris de contractació recauen en tres o quatre persones, la cosa pot arribar a límits d'arbitrarietat i marginació de tot allò que no quadri amb la seva mentalitat.

Resumint, cal fer una revisió profunda de la nostra Festa Major per poder abandonar aquesta sobredosi de tradicionalisme patriòtic, tant en les expressions com en el seu funcionament. Saber triar el gra de la palla per no malbaratar les noves possibilitats de creació privant-nos d'assumir el present en totes les seves conseqüències. No podem acceptar que la nostra Festa Major sigui tan distant de la nostra realitat habitual. Si hem superat sistemes de govern totalitaris i esquemem religiosos inquisidors i hem sabut recuperar i mantenir gran part del nostre folklore, ara cal que demostrem saber ser protagonistes de la nostra realitat fent-ho present en tots els nostres espais de lleure i de festa.

Raimon Mestres. Membre dels Geganers de Vilafranca i col·laborador d'ENLLAÇ.

EL DESENVOLUPAMENT UN CONCEPTE OCCIDENTAL(1)

Gilbert Rist

Sempre hem intentat que les aportacions teòriques aparegudes en aquesta revista estiguessin orientades vers el trencament d'idees prefixades, de conceptes estàtics, en definitiva en contra d'unes actituds rigidament ortodoxes, perquè estem convençuts que únicament amb el coneixement d'altres conceptes i aportacions, tant en el terreny pràctic com en el teòric, podrem avançar vers el coneixement individual i col·lectiu i en definitiva vers una acció més solidària, més lliure i més participativa.

Així doncs, dins d'aquest esperit us oferim la primera part d'aquest article aparegut inicialment a la Revue Canadienne d'Etudes du Développement, vol 5, núm 2 i a Interculture, cahier 95 de 1987.

Darrerament ha estat reeditat en llengua francesa pel Centre Interculturel Monchanin en format de llibre, juntament amb d'altres treballs sobre la mateixa temàtica, amb el nom genèric d'Alternatives au développement et de la coopération internationale.

We have always tried to have the theoretical contributions appearing in this magazine pointed towards the splitting of preconceived ideas, of static concepts, and definitely against strictly orthodox attitudes. This is because we are convinced that only with the knowledgw of other concepts and contributions, both in the practical as well as the theoretical field, we will be able to go towards individual and collective knowledgw and, definitely, towards a mode of action with more solidarity, more freedom and more participation.

Therefore, following this spirit, we are offering you the first part of this article originally published by the "Revue Canadienne d'Etudes du Développement", volume 5, number 2, and later by "Interculture, cahier 95 de 1987".

It has lately been published in French by the "Centre Interculturel Monchanin" in the form of a book, together with other writings on the same subject, under the generic title of "Alternatives au développement et de la coopération internationale".

Ĉiam ni klopodis ke la teoriaj kontribuoj aperintaj en ĉi tiu revuo orientiĝus por la rompo de antaŭfiksitaj ideoj, de nmoveblaj konceptoj, finfine kontraŭ sintenoj rigide ortodoksaj, ĉar ni estas konvinkitaj ke nur per la kono de aliaj konceptoj kaj kontribuoj, tiel je nivelo praktika kiel teoria, eblos antaŭeniri al individua kaj kolektiva kono kaj definitive al agado pli solidara, libera kaj partoprenema.

Tiel, kun tiu spirito ni prezentas al vi la unuan parton de tiu ĉi artikolo kiu unue aperis en la "Revue Canadienne d'Etudes du Développement, vol. 5, núm 2" kaj en "Interculture, cahier 95 de 1987".

Lastatempe estis eldonita franclingve fare de la "Centre Interculturel Monchanin" libroforme, kun aliaj artikoloj samtemaj, laŭ la ĝenerala nomo "Alternatives au développement et de la coopération internationale".

Cada cop més admetem que un gran nombre d'iniciatives considerades com exemple de cooperació al desenvolupament han fracassat, fins a tal punt que el mateix concepte de desenvolupament ha esdevingut sospitos i no suscita gaire entusiasme ni esperança com era el cas fa només 10

anys. Segons les seves experiències i les seves conviccions polítiques, cadascú s'esforça en assenyalar el (o els) culpable (s) dels fracassos: els governs dels països rics no dediquen prou diner a l'ajut públic; les societats transnacionals només obeeixen la llei del profit, sense tenir en compte els

més pobres, i es neguen a transferir-los llur tecnologia, la capacitat d'absorció dels països en vies de desenvolupament és massa feble perquè les indústries hi puguin prosperar, el sistema monetari internacional obliga als estats a posar en pràctica polítiques anti-socials, les èlites del Tercer Món estan corrompudes, les masses no estan organitzades, etc...

Ara bé, si totes aquestes raons semblen plausibles malgrat que recorren els diversos matisos de l'espectre ideològic, no serà pas perquè sorgeixen de la mateixa *lògica cultural*? Dit d'altra manera, si el diagnòstic és unànime (a despit de divergències sobre l'etiologia i la terapèutica) no es pas degut al fet que els valors implícits sobre els quals descansa són convergents i homogenis? Siguin quins siguin els refinaments terminològics (països en vies de desenvolupament, països menys avançats, països recentment industrialitzats,...) es manté la divisió fonamental i tot es redueix a dues categories: els països *desenvolupats* i aquells que no ho són. Aquesta simplificació és suficient per adonar-nos de la diversitat de situacions?

Per sortir d'aquest cul-de-sac, convé entendre el *desenvolupament* com un cas particular de xoc intercultural, el que significa que ha d'admetre una *crítica epistemològica* que posi en evidència el caràcter constructiu del concepte, elaborat a partir d'estructures cognitives específiques. D'aquí la necessitat d'una ràpida marrada teòrica.

1- REFERÈNCIES TEÒRIQUES.

A)- Els mecanismes del sociocentrisme.(1)

Ens exposariem a no entendre res d'aquestes consideracions preliminars si no comencéssim per qüestionar el concepte d'*objectivitat* que redueix el coneixement -segons un fenomen que Nietzsche qualifica d'*immaculada percepció*- al poder que tindria l'objecte d'imposar-se a qui l'observa. *Facts speak for themselves*, aquesta és la consigna de l'empirista ingenu que preten conèixer sense comprometre's. Ara bé, Piaget ha demostrat(2) que el nen només desenvolupa el seu coneixement -i, per tant, la

seva relació amb el món- a través d'un procés de construcció dialèctica i estructuradora que es basa en la interacció entre el subjecte i l'objecte.

A partir de la seva existència, el nen és incapaç de distingir el seu jo de l'entorn que l'envolta: és egocèntric. A partir del moment en què aconsegueix descentrar-se i prendre consciència de la seva pròpia perspectiva, adquireix les estructures cognitives necessàries per al seu primer coneixement del món. La centració, doncs, és constitutiva del procés cognitiu, però, al mateix temps, la descentració és una necessitat per aconseguir una *objectivitat* construïda pel subjecte com a conseqüència de la seva pràctica de l'objecte: per conèixer *cal donar-li la volta* a l'objecte, copsar-lo segons les diferents perspectives i aconseguir així una adequació relativa del coneixement.

Es pot, doncs, partir d'aquest model i extrapolar-lo al camp de les relacions interculturals: l'enculturació, sociocèntrica per definició, pot constituir el punt de partida del coneixement de les altres cultures, però aquest serà necessàriament inadequat, parcial, reduït a processos comparatius, tot universalitzant el tipus de comportament del grup de pertinença. Ara bé, només es pot conèixer els altres abandonant el propi sociocentrisme fonamental i distanciant-se respecte als propis valors o pràctiques culturals. L'èxit o el fracàs de la trobada amb l'altre dependran, doncs, del grau de descentració -o de centració de cadascú respecte a la pròpia cultura.

Aquest breu repàs d'algunes de les tesis fonamentals de l'epistemologia piagetiana demostra doncs que la nostra visió de l'altre i del món no depèn ni de la intenció del subjecte coneixedor ni de l'atenció que posa sobre els fets, sinó que depèn d'una *pràctica*, d'una manera de fer que és diferent d'una cultura a l'altra i, sens dubte també, de la manera en què hom se situï dins d'una cultura. Així, s'explica que allò que alguns consideren *evidències*, sigui qüestionable per altres. Aquesta remarca no només val per allò que hom anomena *el bon gust* (3), sinó que també es refereix a l'organització

de l'Estat, les regles de la democràcia, el lloc que s'atorga als valors corrents, la relació amb l'espai, etc..

B. El sòciocentrisme, un fenomen inevitable.

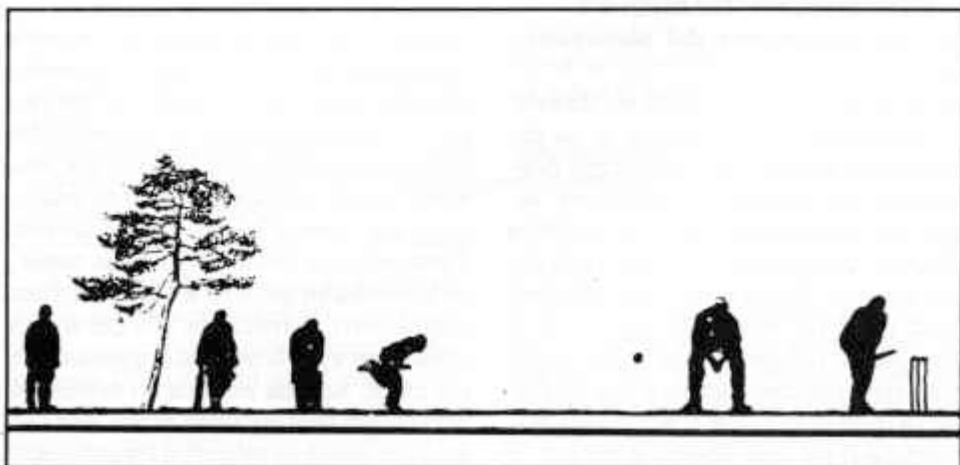
Sens dubte, és fàcil posar-nos d'acord sobre el caràcter nefast del que anomenem *prejudicis*, els quals, massa sovint, fan el paper de *coneixements*. Però més enllà d'aquest fet trivial, es planteja la qüestió de saber com és possible de pendre'n consciència. A nivell individual, la resposta sembla fàcil: és a través del debat i de la confrontació d'idees que apareix l'objectivitat, la qual cosa, en el pla cultural, correspon a l'aforisme de Ralph Linton: *hom no pot conèixer la seva pròpia cultura si no en coneix pas cap altra* (4).

Efectivament, si l'essència del sòciocentrisme consisteix en només conèixer l'altre en relació a un mateix, és temptador d'imaginar que la descentració procedís a la inversa, és a dir, d'un coneixement de sí mateix basat en el coneixement de l'altre. Sens dubte això és en part veritat, però cadascú sap també que les discussions empreses per fer aparèixer la veritat poden esdevenir un diàleg de sords i que aquells que han freqüentat amplament una altra cultura -encara que siguin colons de fa poc temps o els actuals *experts en desenvolupament*- no són pas necessàriament els que tenen menys prejudicis!

Aquest aparent dilema té a veure amb el fet

que la comprensió que hom té de (la cultura de) l'altre només es pot constituir amb l'ajut de les estructures cognitives que cadascú elabora en la seva pròpia cultura; en conseqüència, el xoc provocat per la trobada intercultural pot, o bé reforçar la bona consciència del subjecte coneixedor, o bé dur-lo cap a una saludable descentració. D'entrada no hi ha cap avantatge, doncs, i la qüestió antropològica que sorgeix en la dialèctica entre el diferent i l'igual, entre l'altre i un mateix, només es pot resoldre si s'acompanya d'una autèntica disposició a qüestionar-se els propis valors i, per tant, a modificar, a través d'una pràctica diferent, les pròpies estructures cognitives(5).

Manca saber, doncs, fins a on és possible aquesta descentració. D'aquí la renovada utilitat de la psicologia piagetiana que insisteix sobre el paper de les operacions pràctiques en la consciència de la intel·ligència. Cal no equivocar-se, doncs: no seran pas *els discursos sobre ni les campanyes d'informació* les que permetran transformar en profunditat les representacions que hom té del món i dels altres: encara cal que es modifiquin les pròpies pràctiques. En últim terme, podríem dir que només l'assimilació -intel·lectual i pràctica- és susceptible de conduir a una total comprensió de l'altre. A més, suprimint-lo, no se soluciona el problema plantejat per la trobada intercultural. Cal admetre, doncs, que la descentració serà sempre relativa, mai absoluta.

C. La transformació del sòciocentrisme occidental en imperialisme cultural.

Tractar un altre com a *bàrbar*, sens dubte és una demostració de menyspreu o de burla, però no implica necessàriament la voluntat de convertir-lo a la *civilització*. El sòciocentrisme, efectivament, pot ben bé limitar-se a subratllar les diferències sense intentar suprimir-les. Hom pot saber-se *altre* que -o considerar-se *superior a*- el seu veí, sense per això atorgar-se cap dret sobre ell. És així com, durant milenys, societats basades en valors i pràctiques diferents han aconseguit conservar la sobirania de llur identitat cultural. No es tracta pas d'idealitzar el passat, ni de negar l'existència de guerres o d'invasions, sinó de constatar que, en conjunt, aquestes no s'acompanyaven pas d'una assimilació forçada; en cada moment, el vencedor imposava menys la pròpia cultura com menys radicalment diferent de la del vençut era la tecnologia de què disposava. Hom ni s'imagina els nòmades intentant convertir en massa els sedentaris a llur pròpia manera de viure, i encara menys quan ningú pensà durant molt de temps en unificar els pesos i les mesures -per no parlar de les pràctiques socials- a l'interior d'una mateixa realitat.

En aquest món compost aleshores d'espais no totalment connexes, l'intercanvi intercultural era certament freqüent, però no qüestionava en absolut la possibilitat de què cada societat controlés el seu modus de reproducció o, millor dit, el seu projecte social.

Tot això canvià amb la progressiva superioritat militar, econòmica i política d'Occident. La posició preponderant adquirida per Europa sobre el conjunt del planeta transformà radicalment la natura del seu sòciocentrisme que prengué una forma d'imperialisme; a la imposició universal del domini occidental, correspongué la pretensió de l'universalisme dels seus valors, la qual cosa confirma una vegada més que la representació que hom té del món de l'altre es basa en una pràctica: en el conflicte, la superioritat de les armes no fa més que alimentar l'arrogància intel·lectual. Transformació considerable que els descobri-

ments científics i les innovacions tècniques del s.XIX no van fer més que reforçar, tot endegant un fenomen acumulatiu els efectes del qual es fan sentir encara avui en dia i al qual la teoria de la *dependència*, basada en l'oposició entre un *centre* i una *perifèria*, ha posat força en evidència.

notes:

- (1)- Trobareu un tractament més complet d'aquest aspecte, sobre la base de recerques empíriques, en : RIST, Gilbert. *Image des autres, image de soi? Comment les Suisses voient la Tiers Monde*. Col·lecció Etudes de développement. Saint-Saphorin, Georgi, 1978.
- (2)- Podeu consultar sobretot: PIAGET, Jean, *Les mécanismes perceptifs. Modèles probabilistes, analyse génétique, relations avec l'intelligence*. París, P.U.F., 1961, també PIAGET, Jean, i INHELDER, Bärbel, *L'image mentale chez l'enfant. Etude sur le développement des représentations imagées*. París, P.U.F., 1966.
- (3)- Veure els nombrosos anàlisis de Pierre BOURDIEN sobre aquest tema i sobretot en *La distinction. Critique sociale du jugement*. Col·lecció Les sens commun. París, Editions de Minuit, 1979.
- (5)- Si, en l'Antiguitat, els Grecs no haguessin estat convençuts de l'exelència de llur cultura, possiblement no haurien pas exterioritzat el seu sociocentrisme rebaixant els bàrbars a la categoria d'animals. A l'inrevés, quan els contraris al poder reial descobriren, al s.XVIII, l'harmonia social dels Indis que vivien "sense rei ni llei", l'elogi que en feren va anar directament lligat a la crítica de llur pròpia societat o, si es vol, a llur grau de marginalitat: la seva descentració era real, però el punt de vista que adoptaven respecte als Hurons va ser amplament determinat per llurs pròpies preocupacions.

En la continuació:

II- LES CARACTERÍSTIQUES OCCIDENTALS DEL DESENVOLUPAMENT.

- A)- El creixement i l'evolucionisme.
- B)- La racionalitat.
- C)- El temps.
- D)- El treball i el productivisme.

CONCLUSIONS

APORTACIONS A UN DEBAT SOBRE EUROPA

Jaume Sobrevals

Els anys vuitanta passaran a la història, entre d'altres motius més importants que aquest, per haver comportat un esclat quant a l'interès col·lectiu per Europa. En efecte, les eleccions al Parlament europeu, les reunions sectorials de ministres, l'entrada (en el cas de l'estat espanyol) en la CEE, les expectatives creades arran de l'Acta Única, i altres fets noticiables omplen els espais d'informació dels mitjans de comunicació. Qui més qui menys creu estar-ne informat i "opina" al respecte, sovint amb seguretat i eufòria. El somni d'una Europa unida (i, per tant, pressumptament potent: àrbitre de conflictes, supermercat privilegiat...) s'extén entre força europeus-es. S'entén: entre europeus-es de l'oest. Els inesperats (per ràpids) canvis del '89 en l'anomenada Europa oriental, lluny de fer trontollar aquests esquemes de futur, han fet eixamplar el terreny d'operacions fins als Urals. L'ego col·lectiu va *in crescendo* i, tot barrejant-hi olimpíades i *descubrimientos*, es preveu assolir el clímax el '92.

Un toc d'atenció -en certa manera premonitori- a aquesta tendència el va comportar l'article 10.522.140 km² (1).

Ara bé, què és Europa? O, si més no, com volem Europa? Preguntes massa complexes per respondre-les depressa i corrents sense caure en una molt possible frivolitat. I per seguir el discurs d'aquest últim comentari, tampoc les contestaré tot seguit. Em vaga, més aviat, fer unes quantes digressions al voltant del tema per tal de tenir-ne unes quantes perspectives no inèdites, però possiblement inhabituals.

NIHIL NOVUM SUB SOLE

La febre europeista dels darrers anys sem-

blaria indicar la possible novetat del fenomen, com si Europa fos un descobriment de fa quatre dies i tothom encara n'estés enlluernat. Tanmateix, somnis imperials (2) des del Bàltic fins a la Mediterrània n'hi ha hagut des de fa més de mil anys, quan Carlemany pretengué restaurar l'Imperi Romà, en aquest cas sota el paraigua de la cristianitat. I des d'aleshores, a cop d'espasa o a cop de bragueta, la unificació política del subcontinent europeu (o, si més no, del màxim territori possible) ha estat intentada força vegades amb la gens secreta intenció d'obtenir-ne guanys. No és pas de manera gratuïta que novament s'impulsi el mateix projecte, tot i que ara l'estratègia varia considerablement. I com a característica essencial d'aquesta, si més no per al present discurs, vull remarcar la *comunió general a l'entorn del projecte*. Es a dir, no només hi ha uns sectors socials interessats en la qüestió, sinó que aquests han tingut prou habilitat com per fer de llur projecte un projecte comú de tothom mitjançant una intoxicació informativa de gran abast: en aquests moments, el desig d'una Europa unida políticament és amplament compartit pels qui en treuran possiblement més perjudicis que altra cosa. D'aquesta manera, s'aconsegueix que forces previsiblement oposades, coadjuvin entusiàstament en la realització del projecte. Sempre han tingut bec, les oques.

EUROPA: CASTELL EN L'AIRE?

Fins aquí he parlat d'Europa com a projecte, però ni de bon tros aquest pretès projecte és clar per a les masses que s'hi han abocat fidelment (potser, precisament, es tracta d'això: fe -una necessitat de creure

en quelcom atractiu i engrescador que transcendeixi la mesquinesa que ens envolta). El projecte, doncs, si existeix, és format d'emocions, desitjos, il·lusions... dirigit directament als sentiments. Fins i tot, diria, pretén la pròpia irracionalitat com a protecció. És a dir, hi ha l'immens perill de què, un cop racionalitzat, quedi desfet a les mans. Cal, potser, respondre afirmativament al títol d'aquest apartat?. La pregunta és formulada capciosament: abans hauriem de saber de quina Europa estem parlant. Així, si les consideracions fetes últimament intenten demostrar que Europa és un *projecte* inconscientment tèrbol per a la majoria de persones que s'hi adhereixen, per als sectors impulsors del mateix és un *producte* ben real, un producte que no té altra finalitat que ésser venut. I és aquí on trobem una primera gran classificació dels diferents conceptes d'Europa: una Europa "útil", real i present que cal transformar perquè sigui encara molt més rentable (un producte), o bé una Europa estomacal, racional i futura que cal formar perquè sigui solidària amb ella mateixa i la resta del món (un projecte).

QUESTIÓ DE MODELS

Arribem així a un tercer aspecte que podríem esquematitzar com la relació d'Europa amb la no-Europa. En aquesta relació trobem nous elements per definir la hipotètica realitat que tenim entre mans: els intercanvis econòmics i els intercanvis ideològics, sobretot. Efectivament, Europa no seria el que és sense una ja llarga tradició de compra-venda amb la resta del món. Compra-venda que en molts casos ha adoptat la forma d'espoli i d'explotació. I res dóna a entendre que l'Europa que estan transformant hagi d'abandonar aquestes formes "econòmiques" en relació a l'anomenat Tercer Món (nomenglatura prou definitiva no d'aquest, sinó de la part del món que l'ha encunyat i divulgat). Una Europa amb aquesta característica, per molts avantatges que pugui comportar als seus habitants, no pot constituir un projecte vàlid quant a la solidaritat internacional, valor primordial a l'hora d'elaborar un pro-

jecte d'aquesta magnitud.

Paral·lelament a la qüestió econòmica, Europa ha estat durant segles capdavantera en l'exportació ideològica. Models filosòfics, científics, polítics, econòmics... fets a la seva mida, han estat adoptats, si us plau per força, en tots els racons del món. L'etnocentrisme, podríem dir que consubstancial en l'home, ha assolit una perillosa morbositat en mans de qui té el poder (encara força inalterat) d'irradiar cultura a nivell planetari. I no es tracta tant de canviar els models i elaborar-ne de nous, com de deixar a la resta del món (singularment l'anomenat tercer) que se'ls elabori a mida. No es tracta d'exportar "bons" models, sinó de no exportar-ne. Tampoc aquest "sacrifici" sembla que estigui contemplat pels sectors interessats en vendre'ns el producte Europa.

VAL MÉS UN BOIG CONEGUT QUE SAVI PER CONÈIXER?

Un cop arribats aquí, em temo que aquest article aparenti conformisme i sembli adoptar la dita de poc més amunt. En descàrrec, recordo que al principi he dit que la intenció era comentar uns quants aspectes del tema, comentari que més aviat s'ha transformat en diatriba. També pot ser útil saber que aquest article s'emmarca dins un debat més ampli i profund que ENLLAÇ hem iniciat fa un temps al voltant del tema. En aquest sentit, podem preveure la possibilitat de publicar properament altres articles complementaris que aportin diferents perspectives i nivells i, sobretot, aportin propostes d'acció per tal de poder incidir en els canvis que ja s'estan realitzant en aquests moments.

notes:

(1)-VIA FORA!, núm 20, Tardor del 1988, pàgina 3.

(2)- També és aquest el caràcter de molts projectes actuals d'Europa.

Jaume Sobrevals, membre d'ENLLAÇ.

LES COOPERATIVES A LA U.R.S.S.

De tant en tant, en aquestes pàgines de VIA FORA!, reproduïm treballs que ens expliquen experiències desenvolupades dins del món cooperatiu.

Avui us presentem dues anàlisis de pràctiques cooperativistes diferents que s'han desenvolupat en un mateix país, la U.R.S.S.

Com podreu comprovar, la diferència temàtica entre ambdós articles es notòria. El primer tracta de les vivències de la seva autora dins de la picaresca que ha generat la Perestroika. Sota l'emblema de la modernitat i de l'occidentalitat, s'esmunyen actituds i accions clarament fraudulent. L'autora, però, aconsegueix donar-li un to simpàtic i lleugerament càustic.

El segon treball és diametralment oposat.

Es tracta d'una reflexió/reportatge sobre la visita que un grup d'especialistes soviètics vinculats a la Perestroika (les seves impressions, comentaris i possible incidència a la realitat sociètica,...), van fer a les cooperatives del País Basc a Mondragon.

Va ser publicat el 1988 al periòdic anglès The Guardian, i és un extracte d'aquest article realitzat a l'igual que l'anterior, per la revista belga Alternatives Walones núm 86.

From time to time, we reproduce in "VIA FORA!" writings which talk about experiences developed within the world of cooperative enterprises.

Today we are introducing two analysis of different forms of cooperative practice developed in a single country: the Soviet Union.

As you'll be able to check for yourselves, the thematic difference between the two articles is outstanding. The first one deals with the experience of its author within the picaresque created by Perestroika. Under the emblem of modernity and Western civilization, clearly fraudulent attitudes and actions are slipped out. The author, however, manages to give it a pleasant and slightly caustic tone.

The second writing is totally opposite.

It deals with a meditation/report on the visit made by a group of Soviet specialists linked to Perestroika (their impressions, comments and possible incidence in Soviet reality...) to Cooperative enterprises in Mondragon, Basque country.

It was published in 1988 by the English newspaper "The Guardian", and we are introducing an excerpt of this article, as well as the previous one, published by the Belgian journal Walon Alternatives n° 86.

De tempo al tempo en la paĝoj de VIA FORA! ni publikigas artikolojn kiuj informas pri spertoj okazintaj en la kooperativa medio.

Hodiaŭ ni prezentas al vi du analizojn de malsamaj kooperativaj spertoj okazintaj en la sama lando, Sovetunio.

Kiel vi konstatos, la laŭtema malsimileco inter ambaŭ artikoloj estas evidenta. La unua pritraktas la travivaĵojn de ĝia aŭtorino en tiu ruza situacio kiun kreis la Perestrojko. Sub la signo de moderneco kaj okcidenteco, okazas sintenoj kaj agoj klare fraŭdaj. La aŭtorino tamen sukcesas prezenti ĝin per simpatia tono iom kaŭstika.

La dua artikolo estas entute malsimila. Temas pri raporto pripensado pri la vizito kiun grupo ed sovetiaj specialistoj ligita al la perestrojko (iliaj impresoj, komentarioj kaj ebla influo en la sovetia situacio) faris al la eŭskiaj kooperativoj en Mondragon. Publikiĝis je 1988 en la angla ĵurnalo "The Guardian" kaj temas pri resumo de la artikolo, kiun faris same kiel la antaŭa, la belga revuo "Alternatives Walones núm 86".

HI HA COOPERATIVES I COOPERATIVES

Eliane Latour

A finals d'octubre del '89 vaig passar dues setmanes a Leningrad, no com a turista, com havia fet altres cops, sinó *com a casa*, convidada per una amiga russa que s'encarrega d'un departament d'antiguitats russes a l'Ermitage, un dels museus més rics del món.

No diré res de la *perestroïka*, només que és considerada, per la gent que reflexiona, com una fase indefugible i que ja no aixeca gaire entusiasme entre el rus mitjà que es pensava que comportaria immediatament l'abundància i l'assortiment en els magatzems.

En canvi, voldria explicar algunes experiències instructives en el camp de les *cooperatives*, a través de les quals la iniciativa privada fa els seus primers passos per un mercat fins fa poc totalment controlat per l'Estat.

TAXIS A LA CARTA

Això va començar a l'aeroport. Havien anunciat que l'avió duria un retard de dues hores, mentre que només en va arribar amb una.

Com que ningú no m'esperava, vaig decidir prendre un taxi i vaig ser immediatament escomesa per un conductor que em prengué la maleta.

Després d'un últim cop d'ull al vestibul d'entrada, vaig adonar-me d'una dona que exhibia un cartell: *taxi*. Li vaig demanar el preu del trajecte fins a la ciutat: 17 rubles. Vaig retornar a l'individu que m'havia agafat la maleta i li vaig preguntar el mateix: 20 rubles. Vaig tornar, doncs, a la dona en qüestió, li vaig pagar els 17 rubles i vaig pujar, no en un taxi, sinó en un cotxe particular.

Més endavant vaig saber que alguns propietaris de cotxes s'organitzaven en cooperatives de taxis i prestaven llurs serveis

durant el temps lliure, i també que la tarifa oficial entre la ciutat i l'aeroport, anunciada en el taxímetre, era de 6 rubles. Evidentment, és la suma que vaig pagar a la tornada.

UN PETIT SNACK SIMPÀTIC

Cal dir d'entrada que els cafès, tal com els coneixem aquí, no existeixen a la U.R.S.S.. Així, és amb plaer que, després d'haver caminat força, vaig trobar un *snack* a la moda de casa nostra -taules i bancs de pi, petits llums damunt les taules, decoració agradable- on podria prendre una beguda calenta.

Només un client prenia un bol de brou i vaig demanar el mateix. Tot seguit, va demanar una mena de *croque-monsieur*. Em qüestionava com podria anomenar-se en rus i vaig preguntar-ho a la cambrera. *Bouterbrood*, va contestar-me, que és el nom que en rus designa qualsevol entrepà. Tot seguit, sense que li hagués demanat res, em va servir aquest *croque-monsieur* seguit, sempre per pròpia iniciativa, d'un cafè. Abans d'acabar-m'ho, em va reclamar 2,5 rubles (cal saber que pot fer-se un dinar complet per menys d'un ruble). Una mica desconcertada, vaig explicar la meva desventura. *Es tracta d'un cafè cooperatiu*, se'm va explicar. Sens dubte li faltien clients; calia, doncs, aprofitar-se al màxim dels qui s'hi aventuraven.

CURIÓS IMPERMEABLE

Com que l'octubre era plujós, vaig anar a donar un tomb amb un impermeable de plàstic deixat per la meva amiga. A força de posar-me'l, es va estripar i en passar davant de l'equivalent dels nostres grans magatzems de Leningrad, vaig decidir comprar-li'n un altre. Tal dit, tal fet.

Un cop a casa, vaig apressar la meva amiga

russ, paris i londres

a emprovar-se l'imperable per veure com li anava. Però no va resistir pas l'assaig; les diverses parts del vestit tendiren a reprendre llur autonomia.

Quant has pagat per això? - Onze rubles (és erroni convertir el ruble en francs segons l'índex oficial; el valor del ruble només pot determinar-se en relació al sistema intern de l'economia soviètica).

La meua amiga aixecà els braços al cel. *Has pagat a la caixa i t'han donat un ticket? - No, de mà en mà, a la venedora - Doncs has comprat en una cooperativa.*

El pagament de qualsevol compra a la U.R.S.S. passa per una caixa que lliura un ticket. La feina de la venedora consisteix en mostrar els objectes marcats amb un preu, el mateix a Minsk que a Vladivostok, fixat per determinats criteris, i en empaquetar-los a canvi del ticket de caixa. Com que aquest procediment no havia estat respectat, jo havia comprat en una cooperativa privada (el gran magatzem lloga espais a tals cooperatives).

Vaig aconseguir que em tornessin els onze rubles en portar-los l'impermeable. *Teniu sort*, vaig escoltar que deia una dona que passava per allà. Sens dubte el meu estatut d'estrangera va servir per alguna cosa.

En fi, les cooperatives s'aprofiten de l'escassetat de certs béns i serveis per vendre qualsevol cosa a qualsevol preu. *Cooperativa* ve a significar *corrupció legalitzada*, quan aquesta estava fins aleshores encoberta. Mercaderies comprades fraudulentament es revenen a un preu arbitrari. I la repressió ha esdevingut impossible ja que qualsevol manifestació d'autoritat és ràpidament considerada com pertanyent a temps passats.

És difícil d'imaginar com es podrà dominar aquesta situació. No obstant això, la meua amiga m'ha assegurat que a la U.R.S.S. hi ha cooperatives bones i útils. Sens dubte són aquelles que ofereixen a un preu raonable béns i serveis que no poden trobar-se enlloc més.

VISCA LA PERESTROIKA: EL FUTUR DE RÚSSIA DAVANT L'EXPERIÈNCIA BASCA

Geneviève Petit

Una trentena de líders polítics i d'empresaris russos van fer un viatge d'estudi a les cooperatives del País Basc per tal d'inspirar-s'hi a l'hora de la reforma industrial soviètica. Els acompanyava un periodista del diari anglès *The Guardian*. El viatge es va fer a iniciativa de la *Job Ownership and Partnership Research*.

UN DELS PIONERS DE LA PERESTROIKA

Un dels participants del viatge era un dels pioners de la *perestroika*: Boris Makhavinov, director d'una empresa de 700 treba-

lladors; la seva societat havia negociat la recompra de la firma pels treballadors l'abril del '88; és la segona empresa que ha reeixit en aquesta operació, ja que aital iniciativa és fortament obstaculitzada pels milions de buròcrates que veuen evaporar-se llur raó de ser.

Boris Makhavinov va declarar: "Abans, jo era un tecnòcrata que obeïa ordres. El ministre ho planificava tot: la compra de matèries primeres, el nivell de producció, els plans de venda... Havia de sotmetre'm a tot això. Avui en dia, sóc cap d'empresa, però tot és complicat: la majoria de nosaltres no

tenim experiència; alguns directors no entenen que els correspon a ells de transformar llurs empreses; segueixen esperant les ordres de dalt. Però també hi ha un aspecte positiu: sota l'antic règim era permès de fer beneficis, però tots els béns tornaven a l'Estat, sense cap garantia de poder-los recuperar; a més, els bancs no oferien cap tipus de crèdit ja que calia pagar els interessos del deute contractat sense cap seguretat de rebre els interessos obtinguts amb la inversió! Avui en dia, la recompra de l'empresa pels treballadors és una experiència de liberalització: és el límit permès per les autoritats per deixar entrar el capitalisme a la U.R.S.S."

Strol Polymer, l'empresa de Boris Makhavinov, va obtenir un benefici de 8 milions de rubles el '89, i 3,7 el '88; mercès a això, va construir 60 habitatges pels treballadors i augmentà significativament els sous. Segons les normes soviètiques, l'empresa ha de pagar a l'Estat una suma proporcional a l'augment dels salaris.

La manca de popularitat de Gorbatxev en el seu país s'explica pel fet que les previsions polítiques no han reeixit directament a aixecar l'economia defallent; els optimistes calculen que caldrà esperar tres o quatre anys abans de veure canvis tangibles.

UN ECONOMISTA PROPER A GORBATXEV

Un altre membre d'aquesta delegació russa era el doctor Valéry Rutgaizer, un brillant economista proper a Gorbatxev. Calcula que no hi ha prou articles per comprar a la U.R.S.S., però si la gent usa els seus diners per comprar la seva empresa, hi ha un benefici doble: d'una banda, redueixen el dèficit de l'Estat, i d'una altra, s'impliquen en llur lloc de treball.

Ha estat publicat un avantprojecte d'estatut de propietat privada de l'empresa, però ha estat mal rebut per les administracions, ja que l'enorme sistema de control esdevé superflu.

El doctor Rutgaizer preveu que només alguns sectors, com ara les infraestructures, les mines i la defensa, restaran en propietat de l'Estat.

A MODUS DE CONCLUSIÓ.

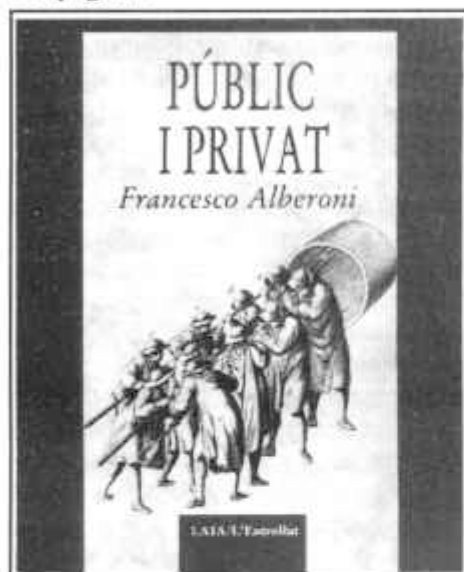
Mondragon és un sistema de socialisme sorprenentment pròsper dins d'una economia de mercat; ha estat possible, ben segur, pel context comunitari basc, però pot inspirar d'altres experiències... Els participants s'imaginaven trobar tallers artesanals i no s'esperaven pas un desenvolupament tal: l'escola politècnica de 1.500 estudiants, el centre de recerques, la banca... Fagor, la cooperativa més gran de l'Estat espanyol, n'és la vuitena societat de producció de béns de consum, amb un 30% del mercat (sense comptar Bosch i Electrolux). Fa 11 anys, *The Guardian* va escriure que Mondragon va marcar l'inici del sector de la petita empresa. Avui en dia, hi ha 22.000 llocs de treball en el grup!

La delegació va trobar més idees d'aplicació a Mondragon que a Anglaterra, on les decisions, en les empreses propietat dels treballadors, són més difícils de prendre. La diferència entre Rússia i el País Basc és que Mondragon és un sistema autogestionat amb un ideal socialista que prospera dins un mercat lliure, mentre que a Rússia aquest ideal ha estat ofegat per la burocràcia.

Una de les idees de Mondragon que es pot exportar fàcilment a la U.R.S.S. és el fet que les accions es mantenen dins de l'empresa i que, quan un treballador se'n va, les reven al preu inicial, incrementat amb l'interès corresponent. El doctor Rutgaizer aprecia la norma "un home, una veu", però considera que en el moment de distribuir els beneficis, aquests haurien de dependre del salari. Preferix una menor diferència entre sous: a Mondragon, l'escala dels salaris ha passat recentment de 3 a 4,5 per tal d'adaptar-se al mercat. Es va mostrar escèptic quant a la política de distribució de capital en el moment en què el treballador deixa l'empresa: prefereix una distribució cada tres anys. Mondragon serà un element determinant en la següent etapa de la història de la U.R.S.S., l'entrada al capitalisme? Si el país se'n surt en el període de transició, les seves possibilitats són enormes, tant com ho han estat els errors del passat.

reus, paris i londres

FRANCESCO ALBERONI
PUBLIC I PRIVAT
 Editorial Laia
 Col·lecció l'Entrellat
 Barcelona, abril del 1988.
 113 pàgines

Es tracta d'una recopilació de petits articles apareguts al "Corriere della Sera" i que aquest sociòleg italià publicà setmanalment.

Agrupats en sis grans temàtiques, són una sèrie de reflexions sociològiques sobre la vida quotidiana, les relacions entre les persones, en la família, en el treball, en la parella....

Veritablement, moltes vegades es troba a faltar l'aprofundiment en qüestions que per la seva quotidianitat, passen del tot inadvertides i que, tanmateix, cal aprofundir-hi per a poder trobar múltiples respostes als nostres comportaments i creences.

Són tota una sèrie de reflexions, autèntiques miniatures fetes amb un llenguatge essencial, ters, dotat d'una força d'evocació extraordinària, reflexions fetes sobre les mesquineses quotidianes, sobre les petites coses, actituds, que de manera gairebé inconscient manifestem cada dia i alhora tot un cúmul de suggeriments fets tal com ens comenta l'editor a la contraportada del llibre "amb la paciència d'un artesà, amb la franquesa d'un amic, amb la visió de conjunt del sociòleg".

ÀNGEL CASTIÑEIRA, SANTIAGO CUCURELLA
CULTURA, PENSAMENT, NACIÓ
 Contrapunt-Assaig
 Sant Cugat del Vallès, 1990.
 104 pàgines.

A ENLLAÇ sempre creiem que és bo i molt saludable aprofundir, reflexionar i qüestionar les coses, fins i tot les que per moda, inèrcia social, alienació, costums... semblen d'allò més i més inalterable.

I si a més a més aquestes reflexions són fetes amb temes diguem-ne globals (pel que fa als conceptes, als criteris...) però alhora concrets (nacionals...) millor que millor, sobretot quan es tracten temàtiques que a nivell de *vox populi* "progressista" es consideren passades de moda.

També creiem que tots plegats, els que vivim, ens sentim i volem pertànyer a una comunitat nacional concreta, la nostra, tenim greus dèficits d'aquests tipus de reflexions, les quals, de tenir-ne un hàbit, tard o d'hora ens avocarien a plantejaments novadors, àdhuc revolucionaris (amb tota la càrrega semàntico-afectiva que aquesta paraula comporta).

Doncs bé, *Cultura, Pensament, Nació* és un recull de petits articles que a modus de reflexions, els seus autors ens suggereixen tot un cúmul d'idees, de plantejaments i replantejaments, molt, però que molt saludables.

CONVERSA AMB ROSA ZARAGOZA

Parlar de Rosa Zaragoza és parlar de cançons, de músiques lligades molt estretament a l'àmbit mediterrà i la seva àrea d'influència.

Històricament, la cançó ha estat per a Catalunya una eina d'expressió i de canalització de moltes energies i inquietuds que d'altra manera no haguessin pogut sortir. A més, ha estat un acte de reafirmació concret, comunitari i específic, es a dir nacional.

Tarumateix, les cançons de la Rosa Zaragoza tenen un marc més ampli que l'estrictament català. Ella diu que s'identifica plenament amb tot el corrent civilitzador conegut com a cultura mediterrània. Nosaltres òbviament també, perquè som conscients que Catalunya no sols en forma part geogràficament, sinó que n'ha rebut i hi ha donat multitud d'influències. Amb aquesta consciència i amb el desig de donar a conèixer una manera concreta de fer, us oferim la següent conversa que vam mantenir fa unes setmanes amb ella.

Talking about Rosa Zaragoza means talking about songs, about music very closely related to the Mediterranean environment and its area of influence.

In regard to Catalonia, historically, songs have been a tool of expression and a means of channelling quite an amount of energy and concern which otherwise could not have been able to come about. Furthermore, they have represented an act of reassertion identified by its definitive, specific, community and, therefore, national nature.

At the same time, Rosa Zaragoza's songs are included within a broader frame than what is just strictly Catalanian. She states that she feels totally identified with the entire civilizing trend known as Mediterranean culture. So do we, obviously, because we are aware that Catalonia is not only a geographical portion of it. Catalonia has also received and given loads of influence. With this awareness and our desire of unveiling a specific way of being, we are offering you the following conversation we had with her a few weeks ago.

Paroli pri Rosa Zaragoza estas paroli pri kanzonoj, pri muzikoj forte ligitaj al la Mediteranea medio kaj ties influa areo.

Historie, la kanzono estis por Katalunio esprimilo kaj katalizilo de multaj energioj kaj deziroj kiuj alie ne estus aperintaj. Krome, ĝi fariĝis refirmiga ago konkreta, komuna kaj specifa, tio estas, nacia.

Tamen, la kanzonoj de Rosa Zaragoza havas pli ampleksan kadron ol tiu Kataluna. Ŝi diras ke ŝi plene sin identigas kun la civiliza fluo kiun oni konas kiel mediteranean kulturon. Ni ankaŭ, ĉar ni konscias ke Katalunio ne nur apartenas al ĝi geografie, sed ĝi ricevis kaj transdonis multajn influojn. Kun tiu konscienco kaj la deziro diskonigi difinitan agmanieron, ni prezentas al vi la konversacion kiun ni havis kun ŝi antaŭ kelkaj semajnoj.

Hem quedat citats amb la Rosa un vespre d'abril. Fem l'entrevista a casa seva, tocant a la Casa de la Caritat: un edifici, com diu ella molt "cutre". Un quart pis, sense ascensor, per a "més inri", és el lloc on passem una hora i mitja llargues tot xerrant del seu treball i de com veu algunes coses.

La primera vegada que vaig començar a cantar va ser per a nens, en un esplai fent de monitora. Em va influir molt el Xesco Boix

del qual en vaig ser amiga. Encara poso els seus discos, ja que per a mi és un clàssic i als nens els hi encanta.

Què significa per a tu la cançó?

Jo penso que cantar és com una gran responsabilitat. Tenir la possibilitat d'arribar a la gent, de comunicar-t'hi i de què a la gent li agradi la teva veu, el que li estàs dient, el que cantes, i tot això, és d'una gran responsabilitat, perquè vol dir que tens una eina a la teva la teva mà.

D'altra banda, penso que tampoc tinc una veu res de l'altre món. Pot serrar d'aquí a dos anys ja no cantaré; no sé el què passarà. No m'ho plantejo, perquè no em plantejo cantar com una forma d'arribar a la glòria.

Vull cantar, primer, perquè m'agrada molt, i després, perquè és una forma molt maca de viure. Tampoc canto per a uns quants sinó pel gran públic. Tanmateix, el que passa és que possiblement no hi arribaré mai a aquest gran públic.

Parla'ns de tu, de la teva música, de les teves cançons...

Per cantar el que jo canto no es necessita aprendre res. Jo no he passat per escoles de música, ni per classes de cant, ni res de tot això. El que jo canto és tradició oral i això vol dir que no necessites saber llegir una partitura perquè són cançons tradicionals que passen de pares a fills, a través de generacions i generacions i que t'arriben a tu d'aquesta manera.

Tot el que es refereix a educació acadèmica és nul·la en mi. Vaig acabar el COU i vaig decidir de començar a viure. Ho vaig tenir claríssim i estic molt contenta de no haver estudiat més, ni tant sols música.

Crec molt sincerament que es pot cantar i es poden fer coses molt maques sense haver hagut de deixar-te anys de la teva vida davant dels llibres i dels estudis.

Fins al moment has editat tres discos. Tres treballs força diferenciats.

Bé, el primer enregistrament és el dedicat a la música sefardita, a la música mediterrània. Possiblement sigui el de caire més estrictament tradicional i al que d'alguna manera se li podria posar l'etiqueta de "cultura", ja que agrada als amants de la música tradicional, als interessats per les manifestacions catalanes (ja que els sefardites eren els jueus que parlaven català), als amants de la nostra història nacional,...

El segon es dedicat a les cançons de bressol, a les músiques que tradicionalment han fet les dones per a dormir els seus filllets i que moltes vegades tot i ésser precieuses passen totalment inadvertides.

I el tercer és una mica diferent. Ve més en plan contestatari, de protesta, contra les presons, contra la llei d'estrangeria, contra

el masclisme..., és un treball dedicat a la gent que lluita: els ecologistes, feministes... Hi ha un llibre de la Núria Cadena que em va impressionar especialment i que ha influït en alguns dels treballs del disc. Tot i no declarar-me a favor de cap tipus d'acció violenta (la Núria Cadena està empresonada per militar a Terra Lliure), recomano molt especialment la seva lectura, perquè és molt directe... molt autèntic.

En la cançó que dóna títol al disc, "les nenes bones van al cel i les dolentes a tot arreu", també dic coses com el que nosaltres, les dones, hem de decidir el que fem amb el nostre cos, nosaltres som les que hem de decidir d'abortar o no, ja que ets tu la que després hauràs de patir totes les conseqüències de la decisió.

Aquest disc ja va més enllà, ja no és només la música mediterrània, sinó que, a més a més tracta de coses molt més concretes, més, nostres i d'alguna manera més compromeses amb la nostra realitat quotidiana. *En aquest últim cas possiblement hi ha un canvi qualitatiu en el sentit d'utilitzar la cançó com a mitjà de transmissió, de difusió, d'unes maneres concretes de fer, de pensar... d'un missatge en definitiva, una mica enllaçat amb el que ha estat el moviment de la Nova Cançó a Catalunya.*

Exacte, però cal tenir en compte que les meves músiques són gairebé totes tradicionals, de la Mediterrània i de tota la seva àrea d'influència cultural.

Sabem que estàs molt sensibilitzada per la qüestió ecològica. La teva presència en diferents actes i organitzacions d'aquest tipus ho confirmen.

Crec que primerament és el planeta abans que la teva terra, però penso també que tot-hom té dret a expressar-se i a fer les coses en la seva llengua i cultura i a defensar-ho. Tanmateix per a mi les coses importants són unes altres... Tot el dels indis americans, el Cinqué Centenari... són coses que em posen molt més la pell de gallina que el fet que siguem una nació oprimida.

Aquesta consciència ecològica et porta a concretar-la en un espai i en un temps?

Naturalment. Si penses i manifestes quelcom sobre la problemàtica ecològica, no

pots ser un mer espectador davant de totes les agressions de diferent tipus i protagonitzades per diferents agents que tenen lloc a Catalunya.

Darrerament el Pla de Residus Industrials ha estat un exponent més d'aquesta agressió al nostre entorn, de voler legimitzar unes accions moltes vegades irreversibles. Crec que la resposta que hi ha hagut i hi ha enfront d'aquest Pla de Residus és molt positiva i és un exemple de com s'han de fer les coses i del compromís que cadascun hem d'anar tenint i hem d'anar concretant. Antigament les tribus, abans de decidir actuacions que d'alguna manera podrien influir en la comunitat en el seu futur, demanaven el consell dels ancians, de les dones,... i es tenia molt en compte els possibles efectes en les generacions venideres. Avui dia, no sols no es tenen en compte aquests perills pels qui ens han de succeir, sinó que ni tant sols pel que puguin afectar a nosaltres mateixos. El "progrés" (mal entès d'aquesta manera) ens ha enecat de totes totes i ens porta a un carreró sense sortida. *Creus que hi ha forces que tenen un especial interès en mantenir les coses tal com estan, en el sentit d'estandarització cultural i demés?*

Si! Hi ha una minoria de gent que consu-

meix música clàssica, ni ha que consumeix jazz i després la immensa majoria música forània, imperialista, angloxasona, parlada en anglès,... i a mi tot això em fa molta pena.

Els medis de comunicació, que són bàsics per a la difusió i promoció, es limiten -la majoria d'ells- als moviments de moda i, sobretot, als provinents de fora.

Crec que ja a nivell dels infants, aquests tenen una menjada de coco terrible. Darrerament he fet una sèrie de recitals per a escolars i m'he adonat de la dificultat que ja des de petits tenim per entendre i copsar una cosa tant nostra com són els melismes. *Com veus i vius el fenomen Tradicionàrius?*

Per a mí és una demostració de què les minories importen. Poc a poc, en les successives edicions, s'ha anat ampliant i engrandint el cercle d'influència i de públic que gaudeix del Tradicionàrius. Si no dones l'oportunitat de conèixer i que la gent sàpiga l'existència d'altres músiques que les convencionals, no pot escollir, ni optar, per exemple per la música tradicional si no l'ha vist o sentit mai.

Tradicionàrius és un fenomen molt bo, perquè demostra que les minories poden ser, en un moment donat, molt importants. Les

minories tenen dret també a sentir el que els hi agrada. És un fenomen amb molta vitalitat.

El fet que, sobretot, hi hagi gent jove, permet unes certes esperances de cara a la música tradicional mediterrània?

És molt curiós el que s'esdevé allí. És un públic majoritàriament molt jove. És la gent crítica d'aquesta edat, els més crítics, els que han conegut la nova cançó a través dels seus pares i dels enregistraments. És un públic enamorat de les dances i de la participació directa.

Tanmateix, el públic de Tradicionàrius no és el tradicional meu. El meu públic és més gran d'edat, fins als trenta o quaranta. Aquest és el marge normal.

Penses que el cantar es pot contemplar d'una manera aïllada de tota una globalitat que ens envolta?

De fet a mi m'agraden molt les actituds globals, la gent global. La que té clares les coses.

Penso que, per exemple, no pots ser feminista sinó tens clares unes qüestions de poder i a l'inrevés. Tot és molt global i interrelacionat. Si ets un consumista total no pots dir-te per altra banda que ets un ecologista..., penso en definitiva que si no ets global i conseqüent en la teva pràctica, no et pots dir d'esquerres. Tot va molt junt i relacionat, i d'alguna manera no pots definir-te d'una cosa sense dir-te'n també d'unes altres.

En aquest últim disc, el qual és força beligerant, m'he trobat amb força gent, inclòs que no m'esperava, que m'han dit "però vols dir que val la pena dir tot això?", "si els que t'escoltaran ja ho saben..." Penso que tot això no pot ser. És molt important fer un testimoniatge i dir la teva. Si no fos així, jo mai hauria sabut que havia moltes coses diferents a la meva educació. Sempre hi ha gent que està oberta i pot sentir el que tu dius, aquests tipus de coses.

Com veus el futur?

D'aquí cinc anys no se si cantaré o no. Penso que puc ser ben bé feliç cantant o sense cantar. No penso estar patint si no estic cantant tot i que el cantar m'agrada molt, però ho considero circumstancial.

Ara bé, sense ideals, sense l'essència que tinc i que d'alguna manera reflecteix en el meu treball diari, segur que no m'imagino. Hauria de trencar amb tot, i això no ho crec pas possible. Em trobo força gran i tinc les coses força estables i segures com per canviar radicalment.

D'alguna manera l'actitud que reflecteixen aquestes paraules et separen del clixé estandaritzat d'artista?

Molt possiblement sí. Ja us he comentat que canto sobretot perquè m'agrada i perquè crec que tinc coses per a comunicar. Tanmateix, no és l'únic medi d'expressió. És el d'aquest moment, més edavant no sé el què pot passar.

Jaume Sobrevals
Joan-Ramon Gordo

ENHAVO

- 2 **Malneto**
- 4 **"Naciaj" ventoj el oriento.** Aureli Argemí.
- 6 **La Studa Centro pri la Naturo de la "Barcelonès Nord".**
- 11 **Mi ne povas vivi en usono... letero al mia usona frato.**
- 16 **Intermuraj alternativoj (1).** Martí Olivella.
- 22 **La granda festo. Vi fi-festu.** Raimon Mestres.
- 24 **La evoluo, okcidenta koncepto (1)** Gilbert Rist.
- 28 **Kontribuoj al debato pri Eŭropo.** Jaume Sobrevals.
- 30 **La kooperativoj en Sovetunio.** Eliane Latour, Geneviève Petit.
- 34 **Kulturo, penso, nacio.** Àngel Castiñeira. Santiago Cucurella.
Publika kaj privata. Francesco Alberoni.
- 35 **Konversacio kun Rosa Zaragoza.**

CONTENTS

- 2 **Rough draft**
- 4 **"Nationalist" winds blowing from the east.** Aureli Argemí
- 6 **The Nature Study Centre in Northern Barcelona**
- 11 **I just can't live in the United States... A letter to my American brother...**
- 16 **Alternative movements between the wall (1).** Martí Olivella
- 22 **The town fair is fairly down.** Raimon Mestres
- 24 **Development: a western concept (1).** Gilbert Rist
- 28 **Contributions to a debate on Europe.** Jaume Sobrevals
- 30 **Cooperative enterprises in the Soviet Union.** Eliane Latour and Geneviève Petit
- 34 **Culture, ideology, nation.** Àngel Castiñeira and Santiago Cucurella
Public and private. Francesco Alberoni
- 35 **A conversation with Rosa Zaragoza**

VIA FORA! núm 26, Primavera del 1990. *Publicació per a la gent culturalment activa.* Podeu reproduir-ne qualsevol part, però us agraïm que en fèssiu constar la procedència. En aquest número han col·laborat en les traduccions: Llibert Puig, Mohamed Darka, Boris Koseleff Rios i l'Associació Catalana d'Esperanto. ENLLAÇ no s'identifica necessàriament amb els articles que van signats pels seus autors. Edita: ASSOCIACIÓ ENLLAÇ, Apartat de correus-85, 08291 RIPOLLET (El Vallès Occidental), telèfons: 692 51 83, 675 27 83, i també amb seu al CENTRE PERMANENT DE CULTURA POPULAR, Turó dels Pujols 08759 GUARDIOLA DE FONT-RUBÍ (Alt Penedès), telèfon 897 43 05. Composició electrònica i impressió als PP.CC. per Servei de Secretaria - La Impremta- (el Prat de Llobregat). D.L. B-13.925/1984 I.S.S.N. 0214-672X.

EDITORIAL	<i>Esborrany</i>	3
I...	<i>Vents "nacionals" de l'Est.</i> Aureli Argemí	4
CADA TERRA FA SA GUERRA	<i>El Centre d'Estudis de la Natura del Barcelonès Nord</i>	6
ALTRAMENT	<i>Jo no puc viure als Estats Units... Carta al meu germà americà....</i> <i>Alternatius entre murs (I).</i> Martí Olivella <i>Festa Major, fes-te fotre.</i> Raimon Mestres <i>El desenvolupament, un concepte occidental (I).</i> Gilbert Rist	11 16 22 24
SOTA LA PLOMA	<i>Aportacions a un debat sobre Europa.</i> Jaume Sobrevalls	28
REUS, PARÍS I LONDRES	<i>Les cooperatives a la U.R.S.S.</i> Eliane Latour i Geneviève Petit	30
RELLIGATS	<i>Cultura, pensament, nació.</i> Àngel Castiella i Santiago Cucurella <i>Públic i privat.</i> Francesco Alberoni	34
A LA INTEMPÈRIE	<i>Conversa amb Rosa Zaragoza</i>	35

Associació cultural